

Borsod-Abaúj-Zemplén megye Integrált Területi Programja 2014-2020

Cím	Borsod-Abaúj-Zemplén megye Integrált Területi Programja
Verzió	2.1
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	Az Integrált Területi Program (továbbiakban: ITP) alapjaként szolgáló Megyei Fejlesztési Operatív Program határozat száma és dátuma: 51/2014. (IX.17.) Borsod-Abaúj-Zemplén megye Integrált Területi Programja 2014-2020 határozat száma és dátuma: 54/2016. (IX.15.)
Területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős minisztériumi jóváhagyás száma és dátuma	Borsod-Abaúj-Zemplén megye Integrált Területi Programja 2014-2020
IH jóváhagyó határozat száma és dátuma:	
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
Érintett földrajzi terület:	Borsod-Abaúj-Zemplén megye
ITP felelős szervezet:	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Szombatiné dr. Sebők Emese aljegyző
ITP felelős szervezet címe:	3525 Miskolc, Városház tér 1.

Miskolc, 2016. szeptember

1. AZ INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM KÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, TERVEZÉSÉNEK KÖRÜLMÉNYEI

1.1.: A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program decentralizált logikája, Borsod-Abaúj-Zemplén megyére dedikált forráskeret

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (továbbiakban: TOP) küldetése, hogy valamennyi megye, térség és település, így a jelenleg hátrányos helyzetű, leszakadó tendenciákat mutató térségek és települések esetében is megtalálja és erősítse azokat a fejlődési elemeket, amelyekkel potenciáljuk, erőforrásaik kibontakoztathatók és aktivizálhatók. A TOP elsődleges célja a térségi gazdaságfejlesztés, ezáltal a foglalkoztatás növelése.

A TOP biztosítja a fő kereteket a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. A TOP a Kormány kiemelt gazdaságfejlesztési, növekedési és foglalkoztatási céljaira tekintettel, valamint az Európa 2020 stratégiához való illeszkedés, az ágazati fejlesztésekkel való lehatárolás és szinergia biztosítása érdekében, az Európai Bizottsági 11 tematikus célhoz való kapcsolódás, a költségvetési és tematikus determinációkhoz való igazodás alapján, a Partnerségi Megállapodásban foglaltakkal összhangban határozza meg a fejlesztési célokat.

A 2014-2020 közötti fejlesztési időszakra a fenti felhatalmazások alapján a megyei önkormányzatok elsődlegesen a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program finanszírozásával megvalósuló fejlesztések megalapozására készítenek megyei integrált területi programokat a TOP tartalmi és pénzügyi keretei között. A TOP küldetése, hogy valamennyi megye, térség és település esetében megtalálja és erősítse azokat az adottságokat és fejlődési elemeket, amelyek kibontakoztatásával az eddigi fejlődési pálya stabilizálódik, illetve a megkezdődhet a felzárkózás.

Magyarországon az EU Kohéziós politikáját megvalósító jogszabályokban rögzített ún. kevésbé fejlett régiókban elhelyezkedő 18 megyében megvalósuló megyei decentralizált fejlesztések tervezésére rendelkezésre álló területi szintű indikatív forrásallokációt a 2014-2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat tartalmazza. A megyei integrált területi program indikatív tervezési forráskerete a hatályos kormányhatározat szerint a következő:

Megye	Összesen Mrd forint
Borsod-Abaúj-Zemplén	93,05
Összes megye	748,08

1. táblázat Borsod-Abaúj-Zemplén megye indikatív forráskerete

1.2.: Az ITP tartalmát megalapozó dokumentumok elfogadása és társadalmi egyeztetése, nyilvánosság biztosítása

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés 2012. december 20-ai ülésén tárgyalta meg a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Területfejlesztési Konceptió „Helyzetértékelés” munkarészét, és azt a 72/2012. (XII. 20.) számú határozatával elfogadta. A Helyzetértékelésre alapozva 2013. februárjában elkészült a Konceptió második munkafázisának – az úgynevezett „Javaslattevési szakasznak” – a munkaanyaga, amelyet a közgyűlés 2013. február 14-i ülésén megtárgyalt és 9/2013. (II. 14.) számú határozatával elfogadta azt.

A koncepció ezután megküldésre került a 218/2009 (X. 6.) Kormányrendeletben foglaltaknak, illetve annak 18. § (5) bekezdése és a 10. melléklete alapján a kötelező véleményezők részére, emellett azon szakmai és civil szervezetek képviselői részére is, akik írásbeli észrevételük megküldésével részt vettek a tervezési munkában.

Ezzel egyidejűleg indult el a koncepció társadalmazása, amely során 2013. február-március folyamán a megye 7 városában tartottunk tájékoztató fórumot a szakmai és civil szervezetek, valamint a lakosság számára.

A véleményezők körétől beérkezett, illetve a fórumok során felmerült javaslatok összegzése megtörtént, majd ezt követően a tervező által beépítésre kerültek a dokumentumokba.

A végleges területfejlesztési koncepciót a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Közgyűlése 58/2013. (XII. 12.) határozatával fogadta el, Helyzetértékelés, Javaslattevési Szakasz, Regionális, megyei és kistérségi szintű adatok és elemzések melléklet és Területi Hatásvizsgálat részekkel.

A tervezés második fázisa a programozási szakasz, amely során a megyei fejlesztési program tartalmi részei kerültek kidolgozásra.

A program a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Kormányrendelet szerint stratégiai és operatív részből áll.

A Stratégiai Programrészt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés 2014. január 16-ai ülésén tárgyalta, és a társadalmi egyeztetések és a szakmai véleményeztetés alapjaként, egyeztetési változatként 2/2014. (I. 16.) határozatával elfogadta azt. A közgyűlés döntésének

megfelelően a dokumentumot társadalmi egyeztetés céljából a megyei önkormányzat honlapján közzétettük, illetve a kötelező véleményezők körének véleményezésre, szakmai állásfoglalásuk kialakítására megküldtük. A beérkezett vélemények, állásfoglalások összegzésre, majd a vezető tervezők által a dokumentumba beépítésre kerültek.

A közgyűlés a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program Operatív Programrésze egyeztetési változatát 2014. július 2-ai ülésén tárgyalta, megfelelőnek találta a további tervezés alapjául és 35/2014. (VII. 2.) határozatával elfogadta azt.

A vonatkozó kormányrendeletben foglaltaknak megfelelően a fejlesztési programot véleményezésre meg kellett küldeni az egyeztetésben résztvevők és véleményezők részére, valamint társadalmi egyeztetés céljából 45 napra közzé kellett tenni. A társadalmazás folyamata a 45 nap elteltét követően, 2014. augusztus 18-án került lezárásra, a hatánapig beérkezett vélemények, állásfoglalások összegzésre és beépítésre kerültek.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Közgyűlése 51/2014. (IX. 17.) határozatával a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program egységes szerkezetbe foglalt végleges változatát, valamint a kapcsolódó területi hatásvizsgálatot elfogadta.

A tervezési folyamatot kísérve, a 2013. tavaszi kistérségi információs napok tapasztalataira építve a megyei program részét képező kistérségi programok kialakítása céljából kistérségi szintű területfejlesztési információs napokat tartottunk a megye minden kistérségében, személyes egyeztetések keretében.

A Hivatal munkatársai 3 alkalommal – 2013. októberében, 2014 februárban, végül 2014 augusztusában – kerestek fel minden kistérséget, az ITP integráltságának biztosítása érdekében. Az információs napoknak az adott kistérségi székhely település önkormányzata adott otthont. Megrendezésre került ezen felül egy konferenciával egybekötött információs nap is a megyeszékhelyen, Miskolcon, a miskolci kistérség települései, illetve a civil és szakmai szervezetek számára. 2014. augusztus 15-én a megyei önkormányzat Szász terme adott otthont a járási székhely települések polgármestereinek szóló tervezési egyeztetésnek. A rendezvények aktualitását részben az előttünk álló következő feladat, az Integrált Területi Program előkészítése adta.

2014. februárjában 8 ágazati kerekasztal megbeszélés került lebonyolításra. A rendezvények során a megye szakmai szervezetei, az önkormányzati és civil szféra, valamint az érdekképviselői szervek vezetői és képviselői egyeztettek a megyei programban lévő ágazat-specifikus kérdésekről.

Tekintettel arra, hogy a megyei programunk a bányászati fejlesztéseket is tartalmazza – külön fejezetet szentelve e tárgykörnek – indokoltnak láttuk, hogy a bányász-lakta települések képviselőit is informáljuk a tervezett bányászati fejlesztésekről. Ennek okán 2014. márciusában szakmai előadásokat tartottunk a bányász-lakta településeken, a tervezés és a bányászat támogathatósága témakörben, 6 helyszínen a megyében.

Hivatalunk a fenti, 20 hónapos időszakban közel hetven rendezvényt hívott életre, részben a településeken, részben a megyei önkormányzat székhelyén történt lebonyolítással, melyek során munkatársaink a 2014-20-as uniós tervezési időszak feladatainak ellátásban, koordinálásában, szakmai egyeztetésében vállaltak vezető szerepet.

A rendezvényeinket a kistérségi/járási székhely települési önkormányzatok polgármesterei és munkatársai, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, az ágazati szakmai szereplők és a civil szervezetek hathatós közreműködésével bonyolítottuk le.

2015. év elején a TOP Európai Bizottság által elfogadott változatának megjelenését követően a megyei önkormányzat, a már jóváhagyott feltételrendszernek az ismeretében ismételtlen megkereste a megye települési önkormányzatait, hogy azok megtehessék javaslataikat az Integrált Területi Program kialakításához. 292 visszajelzés érkezett az önkormányzatok részéről, amelyben vázolták a saját tervezett fejlesztéseikhez kapcsolódó elképzeléseiket, gazdaság-és térségfejlesztési szükségleteiket, amelyek elemzése nagyban hozzájárult ahhoz, hogy megalapozott, a megyei igényeket kielégítő integrált területi program készülhessen megyénkben.

Ezen időszakban, szélesítve a társadalmi együttgondolkodás területét, a megyei közgyűlés elnöke személyes egyeztetéseket folytatott a megye fejlesztési szempontjából kiemelt térségekben – Harsánytól Cigándig – az európai uniós programokról, pályázati lehetőségekről, a megye gazdasági programjáról, valamint az ITP előkészítési folyamatairól. A konzultációk során a fórumok résztvevői – azon megyei szereplők, akik a megyei fejlesztési program, így az ITP végrehajtása során is meghatározó szerepet játszanak – szintén ismertették fejlesztési elképzeléseiket, az adott térség integrált fejlesztési terveit, valamint javaslataikat a megye Integrált Területi Programjához kapcsolódóan.

A fentiekben bemutatott tervezési folyamat során az önkormányzat nagy hangsúlyt fektetett, illetve fektet a mai napig is a szakmai partnerekkel történő egyeztetésre. A szakmai fórumokon elhangzott vélemények, észrevételek, javaslatok megfontolásra, majd programjainkba beépítésre kerültek.

A szakmai egyeztetések főbb területei és szereplői:

Tervezési feladatok, fejlesztési programok megvalósítása kapcsán:

- a tervezési folyamatban részt vett miniszterek, minisztériumok,
- az országos önkormányzati érdekszövetségek,
- Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. NORDA,
- az érintett megyei jogú városok önkormányzata: Miskolc MJV Önkormányzata,
- szomszédos megyei önkormányzatok,
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye minden települési önkormányzata,
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye minden területi nemzetiségi önkormányzata,
- Széchenyi Programiroda,
- Nemzeti Befektetési Ügynökség.

Ágazati egyeztetések és együttműködés keretében:

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Építész Kamara,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Mérnöki Kamara,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Orvosi Kamara,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Agrárkamara.

K+F+I és Vállalkozások versenyképesség javítása és foglalkoztatás ösztönzése témakörben:

- NORRIA Nonprofit Kft.,
- Miskolci Egyetem Innovációs és Technológia Transzfer Centrum,
- UNIFLEXYS Egyetemi Innovációs Nonprofit Kft.,
- Észak-Magyarországi Informatikai Klaszter,
- Magyar Űripari Klaszter,
- NOHAC Észak-Magyarországi Autóipari Klaszter,
- Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közhasznú Nonprofit Kft., Logisztikai és Gyártástechnikai Intézet (BAY-LOGI),
- INNOCENTER Innovációs Központ Közhasznú Nonprofit Kft.,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szénbányászati Klaszter.

Társadalom és szociális tárgykörben:

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal és területi ágazati szervei,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház,
- Gyemszi Észak-Magyarországi Térségi Igazgatósága,
- Dél-Borsodi Egészségügyi és Szociális Klaszter,
- megyei civil szervezetek.

Közlekedés terén:

- Magyar Közút Nonprofit Zrt.,
- MÁV Miskolci Igazgatósága,
- Észak-Magyarországi Közlekedési Központ Zrt.,

- Miskolc Város Közlekedési Zrt.,
- MÁV Magyar Államvasutak Zrt.,
- Állami Autópályakezelő Zrt.

Energetika tekintetében:

- Pannergy Nyrt.,
- ÉMÁSZ,
- Geonord klaszter,
- Geo-Wendung Zrt.,
- ENALTER Észak-Magyarországi Alternatív Energetikai Klaszter,
- Észak-Magyarországi megújuló energiaparkok klaszter,
- Bükk-Mak Leader,
- Mátrai Erőmű Zrt.

Mezőgazdaság ágazati szinten:

- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal,
- Észak-Kelet-Magyarországi Klaszter a húsipar biztonságáért,
- NAUTILUS Klaszter,
- Gömör-Tornai Hagyományos Termék-és Szolgáltatásfejlesztési Klaszter,
- Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet.

Vidékfejlesztés:

- Miniszterelnökség Agrár-vidékfejlesztésért Felelős Államtitkársága,
- Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH),
- Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet,
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal,
- Helyi Akciócsoportok.

Turizmus témában:

- Magyar Turizmus Zrt.,
- Megyei TDM szervezetek,
- Aba Turisztikai Egyesület,
- Matyófüldi Idegenforgalmi Egyesület,
- MIDMAR Miskolci Idegenforgalmi Marketing Nonprofit Közhasznú Kft.,
- Sárospatak és Környéke Turizmusáért Egyesület,
- Sátorajáújhely-Hegyköz Turizmusáért Egyesület,
- Tokaj-Hegyalja, Taktaköz, Hernád-völgye Idegenforgalmi és Kulturális Egyesület,
- Zempléni Hegyköz Helyi TDM Egyesület,
- Miskolc Holding - Miskolci Turisztikai Kft.,
- Tokaj-Hegyalja Programiroda,
- Tisza-tó Programiroda.

Környezeti állapot és környezetbiztonság tárgyban:

- Észak-Magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség,
- ÉVIZIG,
- MIVIZ Kft.,
- Észak-magyarországi Regionális Vízművek Zrt.,
- Észak-magyarországi Áramszolgáltató Nyrt.,
- TIGÁZ Zrt.,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság,
- Bükk Nemzeti Park,
- Aggteleki Nemzeti Park,
- MIREHUKÖZ,
- Északerdő Erdőgazdasági Zrt.,
- Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány.

A megyei önkormányzat rendezvényeiről és tervezési tevékenységéről folyamatosan hírt adott az elektronikus és nyomtatott sajtó. A www.baz.hu honlapon 'Fejlesztési dokumentumok 2014-20' aloldal került kialakításra, ahová folyamatosan feltöltésre kerültek az aktuálisan elkészített dokumentumok. A feltöltéssel egyidejűleg a 'Hírek' rovatban kerültek megjelenítésre a tartalmi változásról szóló felhívások, amelyek kiemelt jelentőséget kaptak a szakmai anyagok társadalmi egyeztetésével kapcsolatos kötelezettségünket illetően. A dokumentumok frissítése is folyamatosan megtörtént, megtörténik.

1.3.: Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területi Kiválasztási Kritériumai

A területi kiválasztási kritériumrendszer olyan kritériumokat tartalmaz, amelyek keretét képezik és elvi megalapozását adják a későbbiekben a projektkiválasztásnak.

A projekt kiválasztási kritériumok egy része központosilag, az irányító hatóság által meghatározott, másik részét a megyei önkormányzat azonosította saját szükségletei szerint, ezek szociális, gazdasági és átfogó területi jellegűek. A megye feladata egy területi szereplőre specifikált, ún. területi kiválasztási kritériumrendszer megalkotása volt.

Az irányító hatóság által meghatározott, kötelező Területi Kiválasztási Rendszer kritériumok:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
I.1.	<i>Illeszkedés a TOP céljaihoz</i>	A kiválasztás kritériuma, a megye területfejlesztési programjához és az adott témában megjelenített indikátorokhoz való hozzájárulás.
I.2.	<i>Szakmai indokoltság, igény és kihasználtság</i>	A kiválasztás kritériuma a beavatkozás indokoltsága. Szükséges a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy igényfelmérés és kihasználtsági terv.
I.3.	<i>Megalapozottság</i>	A kiválasztás kritériuma, hogy a fejlesztési elképzelés kivitelezhetősége, megvalósíthatósága milyen mértékben megítélhető a rendelkezésre álló információk, és a benyújtásra került dokumentumok alapján. A szempont ennek megfelelően garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan.
I.4.	<i>Kockázatok</i>	A kiválasztás kritériuma, hogy a megvalósíthatóság és a működtetés milyen kockázatokat hordoz.
I.5.	<i>Projekt komplexitása</i>	A kiválasztás kritériuma, hogy a beavatkozás mennyire képes hozzájárulni működőképes rendszerek létrehozásához.
I.6.	<i>Hatás</i>	A kiválasztás kritériuma, hogy mekkora földrajzi területen, illetve hogy milyen számú érintett körben váltja ki a beavatkozás a hatását.
I.7.	<i>Integrált megközelítés</i>	Az ágazati OP-k projektjeihez, illetve a TOP más intézkedéseinek projektjeihez való kapcsolódás, a tervezett fejlesztések egymáshoz való illeszkedése, szinergikus hatása.

I.8.	<i>Fenntarthatóság</i>	Kiválasztási kritérium a beavatkozás eredményeként megvalósuló produktum társadalmi, környezeti és leginkább pénzügyi fenntarthatósága, az erőforrás-hatékonyság, az alacsony károsanyag-kibocsátás és környezetterhelés, a környezettudatosság (pl. a fejlesztésekben az energiahatékonysági szempontok érvényesítése, megújuló energiaforrások, a kedvezőbb környezeti hatásokkal járó megoldások előnyben részesítése). A tervezett fejlesztés az ÜHG kibocsátást a lehető legkisebb mértékben növelje, lehetőleg csökkentse. A fejlesztés pénzügyileg megalapozott, a projekt megvalósításához és működtetéséhez szükséges pénzügyi erőforrások rendelkezésre állnak, többlet fenntartási támogatást nem igényelnek.
I.9.	<i>Esélyegyenlőség</i>	A kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
I.10.	<i>Költséghatékonyság</i>	A beruházás költséghatékony módon, reális és takarékos költségvetéssel tervezett.
I.11.	<i>Eredményesség</i>	A fejlesztési elképzelés reálisan járul hozzá a releváns indikátorteljesítéshez.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye az **1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat** alapján meghatározott Integrált Területi Program forráskeretének felhasználásához az alábbi saját **Területi Kiválasztási Rendszer** kritériumokat kívánja figyelembe venni, melyeket elfogadásra előterjesztett a Monitoring Bizottság felé.

A területi szereplő Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat által választott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat	Alkalmazás
II.1.	<i>Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz</i>	A kiválasztás kritériuma, a megye területfejlesztési programjához és az adott témában megjelenített indikátorokhoz való hozzájárulás.	<u>IGEN</u>
II.3.	<i>Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez</i>	A kritérium bevezetése az adott földrajzi területen belüli bárminemű egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.	<u>IGEN</u>
II.4.	<i>Hozzájárulás belső társadalmi kiegyenlítődéshez</i>	A kritérium a lakosságon belüli szociális és életminőségre vonatkozó különbségek kiegyenlítődését szolgálja.	<u>IGEN</u>
II.5.	<i>Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez</i>	A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.	<u>IGEN</u>
II.8.	<i>Egyéb, pontosan: Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez, munkahely megtartáshoz</i>	A kritérium bevezetése a foglalkoztatottsági helyzet javulását és a meglévő munkahelyek megőrzését támogatja.	<u>IGEN</u>

A kötelező kritériumok tehát a projektek alapvető tartalmi, szakmai követelményeit határozzák meg.

A kritériumok kiválasztásának indoklása:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Szöveges magyarázat
II.1.	Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz	<p>Alaphelyzet: az ITP-vel, majd a projektjavaslatokkal kapcsolatban alapvető követelmény, hogy a szakmailag megalapozott, partnerségi egyeztetésen megvitatott, a feljogosított testület által elfogadott megyei stratégiai program és koncepció célrendszeréhez, a meghatározott fejlesztési prioritásokhoz igazodjon.</p> <p>Illeszkedő megyei program cél(ok):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gazdasági versenyképesség javítása, munkahelyteremtés és innovációs tevékenységek ösztönzése. 2. A helyi társadalom munkaerő-piaci igényekhez történő alkalmazkodó képességének javítása. 3. A munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása. 4. Az egyedi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása. 5. Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának ösztönzése. 6. Környezeti állapot és környezetbiztonság javítása
II.3.	Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez	<p>Alaphelyzet:</p> <p>Illeszkedő megyei program cél(ok): A városias és vidéki térségek közötti különbségek jelentősek és egyes területeken belül is magas a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság aránya. A kritérium a gazdasági és szociális különbségek kiegyenlítését szolgálja.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gazdasági versenyképesség javítása, munkahelyteremtés és innovációs tevékenységek ösztönzése. 2. A helyi társadalom munkaerő-piaci igényekhez történő alkalmazkodó-képességének javítása. 3. A munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása. 4. Az egyedi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása. 5. Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának ösztönzése.

II.4.	Hozzájárulás belső társadalmi kiegyenlítéshez	<p>Alaphelyzet: A vidéki lakosságon belüli halmozottan hátrányos helyzetű lakosság magas aránya. A kritérium a szociális és életminőségre vonatkozó különbségek kiegyenlítését szolgálja.</p> <p>Illeszkedő megyei program cél(ok):</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Gazdasági versenyképesség javítása, munkahelyteremtés és innovációs tevékenységek ösztönzése.</i> <i>A helyi társadalom munkaerő-piaci igényekhez történő alkalmazkodó-képességének javítása.</i>
II.5.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	<p>Alaphelyzet: a megye legnagyobb gazdasági potenciájával rendelkező, kiemelkedő fizikai és humán infrastruktúrával ellátott ágazatai kiemelkedő szerepet játszanak a gazdasági és társadalmi fejlődésben. Ezért a kiválasztási követelményrendszerben rendkívül fontos vizsgálni, hogy a programban meghatározott, perspektivikusan is versenyképes ágazati fókuszokban, illetve a legjobb fejlődési potenciállal rendelkező területeken valósulnak meg projektek, közvetlenül vagy közvetetten hatást gyakorolva a szűkebb, tágabb környezet növekedésére.</p> <p>Illeszkedő megyei program cél(ok):</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Gazdasági versenyképesség javítása, munkahelyteremtés és innovációs tevékenységek ösztönzése.</i> <i>A helyi társadalom munkaerő-piaci igényekhez történő alkalmazkodó-képességének javítása.</i> <i>A munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása.</i> <i>Az egyedi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása.</i> <i>Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának ösztönzése.</i>

II.8.	Egyéb, pontosan: Hozzájárulás a munkahely-teremtéshez, munkahely megtartáshoz	<p>Alaphelyzet: A megyei fejlesztési program megvalósulása nyomán elsősorban az üzleti környezet alakításával kívánja befolyásolni a vállalkozások növekedési lehetőségét, így csak közvetve gyakorol hatást a foglalkoztatásra. A kedvező természeti adottságok megléte, a foglalkoztatást kedvezményező szabályozókkal rendelkező területeken történő fejlesztések nagyobb eséllyel biztosítanak munkahely-bővülést. A munkahelyteremtés mellett fontos a munkahelyek megtartása is. A biztos gazdasági környezetből fakadó, kiegyensúlyozott foglalkoztatást és a bérnövekedést generáló intézkedések hozzájárulnak a magasabb életszínvonal kiépítéséhez.</p> <p>Nemcsak a gazdasági növekedésből eredő munkaerő igény generálhat munkahely-teremtést, hanem a társadalmi közszolgáltatások rendszerének fejlesztése következtében az ezeken a területeken tervezett fejlesztések is munkaerő keresletet generálhatnak. A leghátrányosabb helyzetű, városhiányos térségekben azonban nélkülözhetetlen a nem üzleti alapú munkahelyteremtés ösztönzése. A társadalmi célú, szociális „vállalkozások” létrehozásának és fejlesztésének támogatása nélkülözhetetlen a munkahely-hiányos térségek felszámolásához.</p> <p>Illeszkedő megyei program cél(ok):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gazdasági versenyképesség javítása, munkahelyteremtés és innovációs tevékenységek ösztönzése. 2. A helyi társadalom munkaerő-piaci igényekhez történő alkalmazkodóképességének javítása. 3. A munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása. 4. Az egyedi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása.
-------	--	--

2. AZ ITP CÉLKITŰZÉSEI ÉS INTEGRÁLTSAGA

A megye kitűzött átfogó célja, hogy ipari hagyományaira, potenciális munkaerő-

kínálatára, kiváló természeti adottságaira és erőforrásaira fenntartható módon építve, földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit kihasználva elérje, hogy a megye versenyképessége 2020-ig a megyék átlaga feletti mértékben erősödjön.

Ennek keretében a megyében:

- Jelentősen bővüljön a foglalkoztatás, mind a növekvő számú – a nemzetközi munkamegosztásban exportteljesítménye, vagy beszállítói kapcsolatai miatt résztvevő – KKV-k, mind a betelepülő nemzetközi vállalatok, illetve a jövedelembővülés multiplikátor hatásaként az elsődlegesen helyi piacra termelő, illetve szolgáltató vállalkozások tevékenysége nyomán. A megye ezáltal megtartja a jól képzett közép- és felsőfokú végzettségű munkaerőt, ami a foglalkoztatás-bővülés alappillére jelenti.
- Növekedjék a megyében megtelepedő vállalkozások innovációs teljesítménye, ezen keresztül elsősorban a hagyományokkal rendelkező feldolgozóipari ágazatok (gépipar, vegyipar, mechatronika, szén- és energiaipar, elektrotechnika) vállalkozásai által teremtett gazdasági érték.
- Jelentősen javuljon a túlnyomórészt a külső és belső (pl. nagyvárosi) perifériákon élő, halmozottan hátrányos helyzetű csoportok képessége és kompetenciaszintje (képzettsége, tudása, egészségi és mentális állapota, motivációja), hogy érdemi szereplőivé válhassanak a bővülő munkaerőpiacnak. Fontos a szegénység és a szociális kizáródás újratermelődésének megakadályozása, illetve a területi, környezeti hátrányok és a szegregációs jelenségek mérséklése.
- Fenntartható és integrált módon kerüljenek megőrzésre, védelemre és hasznosításra a gazdag természeti és épített környezet, valamint a kulturális örökség elemei és gyűjteményei, kiemelten az energiatermelés, a turizmus, valamint a mezőgazdaság és élelmiszeripar területén, továbbá valósuljon meg a vidéki térségek ökológiai-társadalmi-gazdasági funkciójának fenntartása.
- A gazdasági fejlődés és a társadalmi megújulás a térségközpontokon kívül elérje a kisebb, a főbb közlekedési tengelyektől távolabbi perifériákat, illetve az egyes közszolgáltatások ellátásában erősödjön a területi szereplők és szervezetek közti együttműködés.

A célok megfogalmazásakor figyelembe kellett venni, hogy a megye jelenlegi helyzetéből való érdemi és tartós hatású elmozdulás csak a belső adottságokra és erősségekre épített, azok továbbfejlesztésére összpontosító programokkal érhető el. Ennek megfelelően elsődleges a megye gazdaságának élénkítése, koncentrálna mind ágazati, mind térbeli értelemben azokra a területekre, melyek a lehető leghatékonyabb módon képesek hozzájárulni egyrészt a foglalkoztatás bővítéséhez, másrészt a hozzáadott érték növeléséhez.

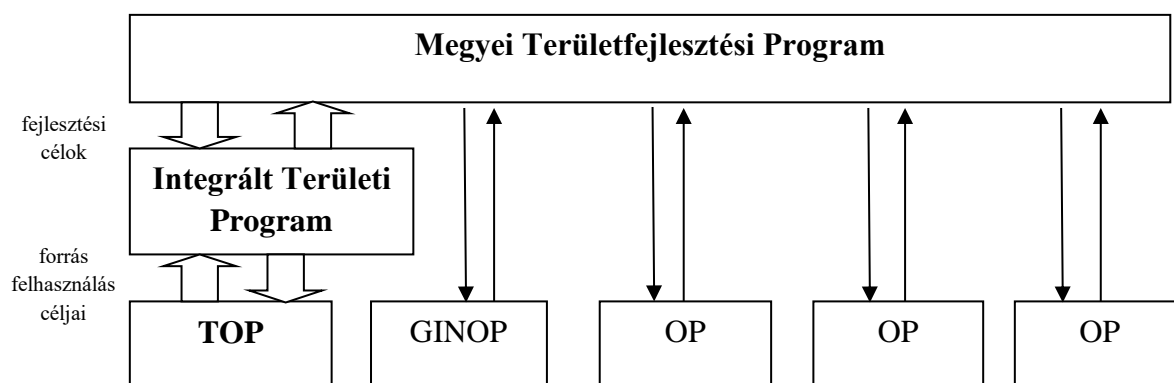
2.1. Az Integrált Területi Program viszonya az uniós, nemzeti és megyei fejlesztési dokumentumokhoz

Az ITP elkészítése során figyelembe vett jogszabályok és dokumentumok:

- Magyarország helyi önkormányzatiról szóló 2011. évi CLXXXIX. számú törvény 27. §-a,
- A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. számú törvény 11–13. §-a,
- 218/2009. (X. 6.) számú Kormány rendelet: a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól,
- A Kormány 1702/2004. (XII. 3.) Korm. határozata: a 2014-2020 közötti programozási időszakban a Terület-és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról,
- 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet: a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről,
- „Európa 2020”, az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakára meghatározott gazdaságnövekedési irányelvek,
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 2014-2020,
- Országos Területrendezési Terv (OTrT),
- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK),
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területrendezési Terve.

A megyei ITP céljainak kétirányú illeszkedést kell mutatniuk, egyrészt az ITP alapjául szolgáló megyei fejlesztési dokumentumok felé, másrészt a finanszírozást biztosító operatív program és annak vonatkozó öt prioritása céljai felé.

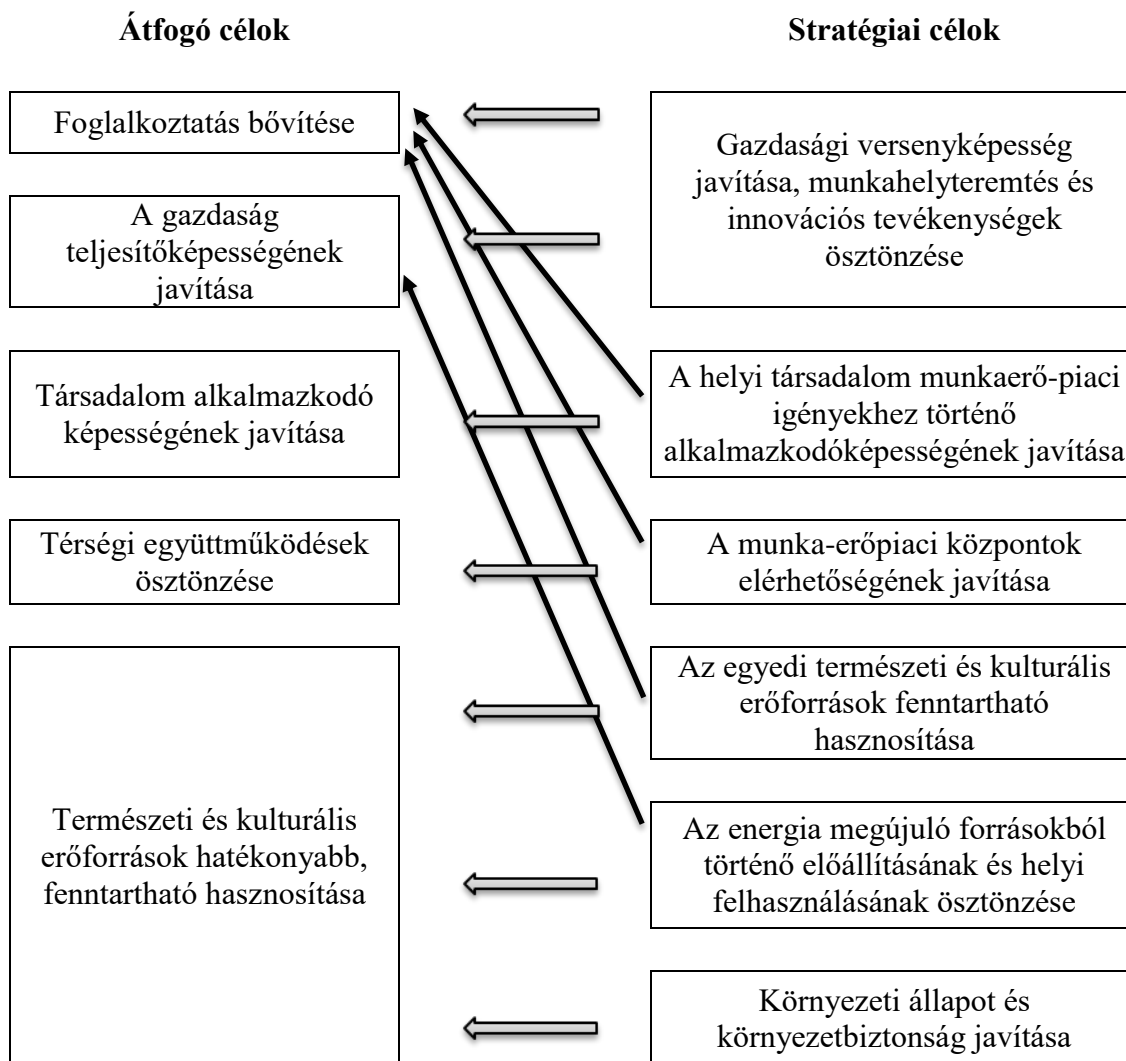

1. ábra Az ITP viszonya a megyei területfejlesztési programhoz és a TOP-hoz

Illeszkedés és hozzájárulás a megyei területfejlesztési koncepcióhoz, programhoz és célkitűzésekhez:

Az ITP céljai az átfogó célokhoz illeszkedve kerültek meghatározásra. Az egyes célok több átfogó cél elérését is támogathatják.

2. ábra Az átfogó és stratégiai célok illeszkedése

2.2. Az ITP célok közötti kapcsolatrendszer levezetése:

Az ITP céljai az alábbi téma- és programterületekhez kapcsolódnak:

- A foglalkoztatás és az innováció azon területeire koncentrálnak, amelyekben a megye gazdasága – elsősorban hagyományai, munkakultúrája és természeti-földrajzi, vagy jövedelemi adottságai miatt – előnyös helyzetben van, valamint a megyében újszerű tevékenységként illeszkednek a technológiai folyamatokhoz, piaci igényekhez, így a beavatkozások viszonylag gyors sikereket eredményezhetnek. Földrajzi értelemben pedig azon gazdasági agglomerációkra (központokra) fókuszálnak, ahol a versenyképesség egyes tényezői a reális siker reményében fejleszthetőek;

- A fentiek értelmében segítik mind a kialakuló központok kapcsolódását a nemzeti és európai szintű közlekedési hálózatokhoz, mind a központok közelebbi térségből történő elérhetőségét a munkaerő számára;
- Arra irányulnak, hogy a központokon kívüli területeken (pl. Tokaj-Hegyalján) is jöjjenek létre a gazdaságilag és környezetvédelmi szempontok szerint is fenntartható foglalkoztatás feltételei, ezzel erősödjön e területek népességmegtartó képessége;
- Segítik az elsősorban a perifériákon élő alacsony társadalmi státuszú – a munkaerőpiacon érvényesülni képtelen – társadalmi csoportok alkalmazkodóképességének erősödését, képzettségbeli és társadalmi háttérükből fakadó hátrányaik fokozatos felszámolását, annak érdekében, hogy minél többen léphessenek ki közülük a munkaerőpiacra;
- Fenntartható módon visszaállítják a hagyományos és megújuló energiahordozók termelésével, illetve hasznosításával a megye hazai energiatermelésben betöltött meghatározó pozícióját és az energiafelhasználás csökkentésével hozzájárulnak az ésszerűbb költséggazdálkodáshoz a vállalati és lakossági fogyasztóknál egyaránt;
- Fokozzák a megye és települései vonzerejét mind az azokban élő, dolgozó lakosság megtartása, mind a külső szereplők – vendégek és potenciális befektetők – számára.

1. CÉL: a gazdasági versenyképesség javítása, munkahelyteremtés és innovációs tevékenységek ösztönzése

- Borsod-Abaúj-Zemplén megye gazdasági teljesítményének és foglalkoztatásának bővítése a kiemelt térségek legversenyképesebb ágazataiban
  - Kiemelt gazdasági ágazatok kijelölése az egyes kiemelt térségekben, melyek jelentős hozzáadott értékkel, export árbevétellel, foglalkoztatással, és innovációs teljesítménnyel bírnak, vagy növekedési potenciállal rendelkeznek
  - Új munkahelyek létesítését támogató infrastrukturális feltételek (ipari parkok, iparterületek) kialakítása
  - Befektetés-ösztönzés, marketing tevékenységek
- Innováció-vezérelt gazdaságfejlesztés Borsod-Abaúj-Zemplén megyében
  - Vállalkozások innovációs tevékenységét ösztönző, illetve innovatív kezdő vállalkozások létesítésének és növekedésének tanácsadói programja
  - Innovatív kezdő vállalkozások létesítéséhez és az innováció ösztönzéséhez szükséges telephelyi feltételek megteremtése

2. CÉL: a helyi társadalom munkaerő-piaci igényekhez történő alkalmazkodóképességének javítása

- Borsod-Abaúj-Zemplén megye gazdasági teljesítményének és foglalkoztatásának bővítése a kiemelt térségek legversenyképesebb ágazataiban
  - Községi célú foglalkoztatás ösztönzése, szociális gazdaság bővítése
  - Egyéb foglalkoztatás-ösztönző, munkanélküliek mobilitását segítő támogatás
- A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével

3. CÉL: A munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása

- A munkaerő-mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
  - Üzleti infrastruktúrák, iparterületek elérhetőségének támogatása
  - A munkaerő piaci központok, munkahelyek elérhetőségének javítása

4. CÉL: Az egyedi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása

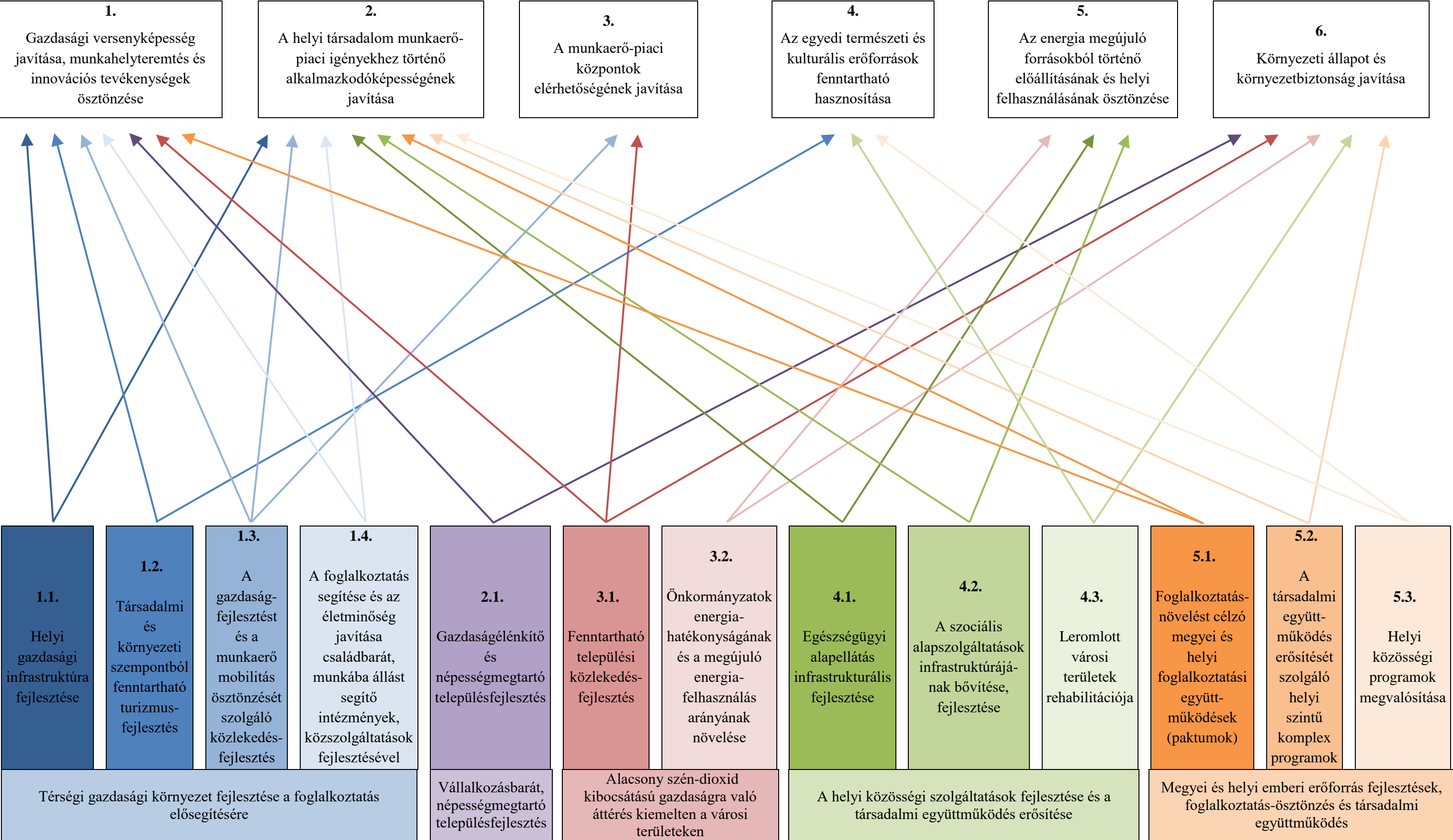
- Természeti és kulturális örökségértékek turisztikai célú fenntartható hasznosítása
  - Turisztikai attrakciók
  - Turisztikai szolgáltatások
- Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés

5. CÉL: Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának ösztönzése

- A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása

6. CÉL: Környezeti állapot és környezetbiztonság javítása

- Vállalkozásbarát, népességmegtartó, városi fókuszú településfejlesztés
- Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
- Leromlott városi területek rehabilitációja

3. ábra A Megyei Fejlesztési Program stratégiai célok és a TOP viszonya

A TOP elsődleges célja a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés, ezáltal a foglalkoztatás növelése, a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítása. Valamennyi prioritása, intézkedése közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul ehhez a célhoz.

A TOP küldetése, hogy minden megye, térség és település, így a jelenleg hátrányos helyzetű, leszakadó tendenciákat mutató térségek és települések esetében is megtalálja és erősítse azokat a fejlődési elemeket, amelyekkel potenciáljuk, erőforrásaik kibontakoztathatók és aktivizálhatók. Ennek érdekében a TOP elsődleges célja a térségi gazdaságfejlesztés és a foglalkoztatás növelése.

Az operatív program fejlesztéspolitikai céljai a fentiekkel és a bemutatott területi fejlesztési szükségletekkel összhangban:

Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása:

- helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése a beruházások és befektetések növelésére, a munkahelyek elérhetőségének javítására,
- helyi szolgáltatások biztosítása a gazdasági aktivitás és a foglalkoztatás segítésére,
- turisztikai vonzerőkben rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás növekedése érdekében.

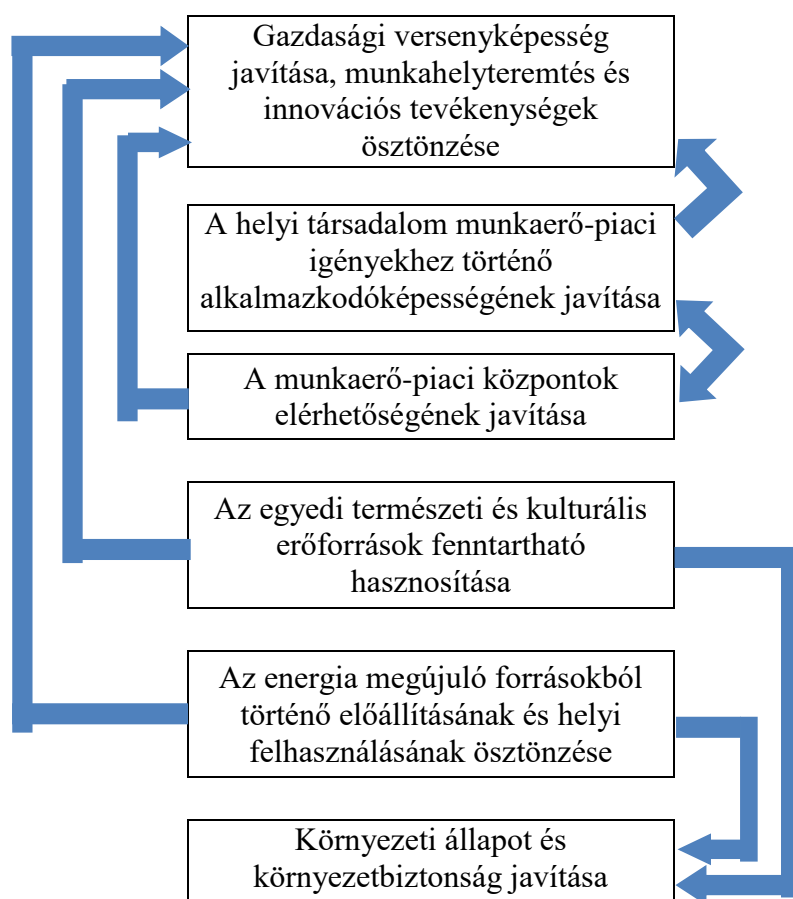
Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása:

- város- és településfejlesztés a gazdasági funkciók erősítésére, a beruházások és befektetések növelésére és a népesség megtartására, a zöldfelületek és a kisléptékű környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése a települési környezeti minőség javítására,
- fenntartható városi közlekedésfejlesztés a települési környezet minőségének javítására és a szén-dioxid kibocsátás csökkentése érdekében,
- a munkába járás segítésére,
- az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a szén-dioxid kibocsátás csökkentése érdekében,
- a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében,
- leromlott városrészek fejlesztése a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítására,
- helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A megyei tervezési dokumentumok összeállítása során az önkormányzat megfogalmazta stratégiai céljait, melyeknek legfőbb rendezési elve a megye jelenlegi helyzetéből történő ún. „kitörési pontok” rendszerének valós feltérképezése, felépítése volt. A tervezés során feltárt fejlesztési szükségleteken alapuló stratégia célok képezik értelemszerűen az ITP célrendszerét. A megvalósítandó 6 stratégiai cél szoros szinergiáján alapuló célrendszer tökéletesen illeszkedik a TOP elsődleges céljához, céljaihoz. A célok megvalósulása valóban érdemi és tartós fejlődést, gazdasági növekedést jelentene megyénkben, mely igazolhatná a

TOP-ban, illetve az ITP-ben megfogalmazott fejlesztési célok térségorientált, megye specifikus, alaposan átgondolt stratégiáját.

A célok és a hozzájuk kapcsolt eszközök tervezett hatásmechanizmusa szerint a központok kiemelt fejlesztése a kapcsolódó térségük versenyképességének érdemi javulását eredményezi, ami a munkahelyek létesítésének igénye mellett keresletet teremt a helyi munkaerő iránt. Ez a – megye egészében értelmezett – fejlődés megindulásának szükségszerű feltétele. A központok viszonylagos erősödésének differenciáló hatásait rövidtávon is valamelyest ellensúlyozzák a természeti és kulturális örökség fenntartható hasznosításának céljához kapcsolódó intézkedések, melyek elsődlegesen a központokon kívül bírnak fejlesztő hatással. Hosszú távon a perifériákon élő munkaerő képzettségének, alkalmazkodóképességének javítása is szükséges, hogy itt is stabil gazdasági fejlődés valósuljon meg. A fentiek megvalósításának feltétele, hogy országos szinten pozitív diszkriminációban részesüljenek a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a gazdaság fejlesztését, illetve a munkahelyteremtést szolgáló beruházások, különösen a preferált gazdasági térségekben és húzóágazatokban.

4. ábra A stratégiai célok koherenciája és integráltsága

Horizontális célok:

- Fenntartható környezet- és tájhasználat
- Barnamezős területek hasznosítása, illetve a használaton kívüli épületek, területek újrahasznosítása
- Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok bevonása (nemek közti esélyegyenlőség, hátrányos helyzetűek és megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása) a fejlesztésekbe
- Korszerű információs és kommunikációs technológiák (IKT) alkalmazása
- Az adott térségben vagy ágazatban tevékenykedő társadalmi partnerek bevonása a tervezésbe

Külső koherencia vizsgálat:

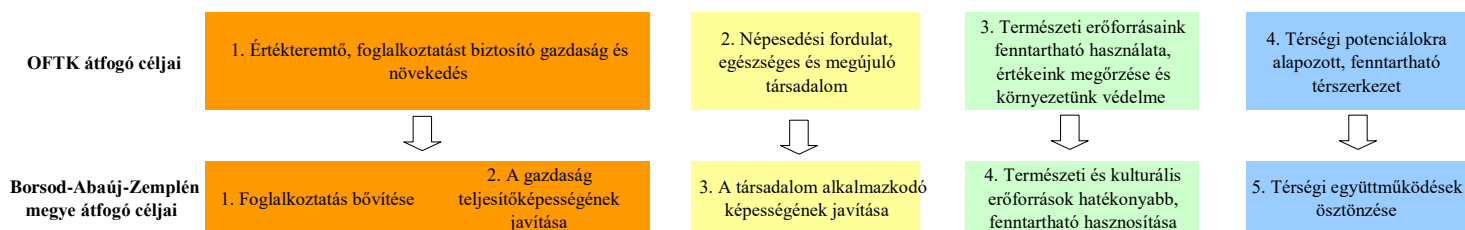
Az alábbi táblázat mutatja a megyei és a nemzeti szintű átfogó fejlesztési célok összhangját:

Borsod-Abaúj-Zemplén megye átfogó céljai

1. Foglalkoztatás bővítése
2. A gazdaság teljesítőképességének javítása
3. A társadalom alkalmazkodó képességének javítása
4. Természeti és kulturális erőforrások hatékonyabb, fenntartható hasznosítása
5. Térségi együttműködések ösztönzése

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (továbbiakban: OFTK) átfogó céljai

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

5. ábra A megyei és a nemzeti szintű átfogó fejlesztési célok összhangja

A célrendszer kapcsolata az Országos Területrendezési Tervvel (továbbiakban: OTvT)

A területfejlesztési koncepció teljes mértékben összhangban van az OTvT-vel, a helyzetelemzés a természeti, környezeti elemeknél, illetve a vonalas infrastrukturális fejlesztéseknél az OTvT-re épülő megyei területrendezési tervet tekintette a tervezés alapjául.

A célrendszer kapcsolata a fontosabb ágazati koncepciókkal, tervekkel

A Növekedési Terv főbb stratégiai pontjai közül az alábbiakhoz kapcsolódik elsősorban a megyei fejlesztési koncepció

- Növekedés természeti erőforrásainak hasznosítása
- Növekedés szellemi erőforrásainak hasznosítása
- Újra-iparosítás és munka-alapú növekedés
- Importkiváltó gazdaságpolitikai termelés
- Helyi gazdaság-fejlesztés és város stratégiák

2.3. A fejlesztési célrendszer meghatározása a megyén belül különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre

6. ábra Borsod-Abaúj-Zemplén megye sajátos adottságú fejlesztési térségei térképe

A megye fejlesztési céljai eltérő mértékben relevánsak az egyes meghatározó foglalkoztatási térségekben, melyek a következők (lásd: *Borsod-Abaúj-Zemplén megye sajátos adottságú fejlesztési térségei térképe*):

1. A „Borsodi tengely” részeként:

- Miskolc -Tiszaújváros - Kazincbarcika térsége, ahol meghatározó a gépgyártás és a vegyipar, illetve jelen vannak informatikai és szolgáltató vállalkozások. Ezen tényezőkre alapozva ösztönözni kell a magas hozzáadott értéken alapuló, innováció-orientált termelést, illetve a szolgáltatásnyújtást és a kapcsolódó magas színvonalú szak- és felsőoktatási képzés működését. A települések között jól működő közösségi közlekedési rendszer kialakítása szükséges, amely biztosítja a munkába való eljutást és a vállalkozások közti kapcsolatot.
- Ózd térségében fontos az ipar letelepedésének előkészítése, a turisztikai attrakciók és infrastruktúra fejlesztése. Ösztönözni szükséges, a mezőgazdaság fellendülését, a feldolgozó ipar megjelenésével egyetemben. A jövőben erre alapozva a szak- és felsőoktatási képzés előmozdítását és a térség megközelítését javító intézkedések és fejlesztések szükségesek.

2. Tokaj-Hegyalja – Zemplén térsége Sátoraljaújhely-Sárospatak „városeggyüttes” bázisán, Tokaj-Hegyalja természeti értékeire és különösen a szőlőtermelésre, borászatra, vadászatra, kézműves helyi termékekre építve. Mindezen értékek magasabb szintű és fenntartható hasznosítása érdekében szükséges a turisztikai szolgáltatások, így többek között a szálláshelyek minőségének fejlesztése. Ezen ágazati preferenciák mellett bővíhetnek a természeti értékeket figyelembe vevő termelő tevékenységek. A magyar-szlovák határon való átjutás új igényeket támaszt az egészségügyi, illetve oktatási szolgáltatások fejlesztése elé.

A térségen belül külön kell kezelni a Tisza völgyében a Taktaköz és Bodrogköz területét, ahol különösen fontos a közszféra támogatásával- szervezésével a foglalkoztatás ösztönzése.

3. Abaúj-Cserehát térsége, ahol fontos a társadalmi felzárkóztatás elősegítése a helyi foglalkoztatás szervezésével, a képzettség javításával és intenzív szociális-közösségszervező munkával. A térség foglalkoztatásának növelése miatt ösztönözni kell a mezőgazdasági termelést (növénytermesztés: kertészet, zöldség – gyümölcsstermesztés és állattenyésztés), valamint a termékek élelmiszeripari feldolgozását (pl. konzerváló-, savanyító-, feldolgozó üzem építése). A helyi alapanyagokból készülő termékek értékesítését segítheti a falusi-agro turizmus fejlesztése.

4. Mezőkövesd-Tiszaújváros térsége, ahol fontos a közlekedési rendszerek csomópontjára épülő logisztikai szolgáltatások megteremtése. A logisztikai és a kapcsolódó közlekedési szolgáltatások fejlesztésének az M3-as, M 35-ös, M30-as autópályák, illetve a Tiszai vízi-forgalom, a Budapest-Miskolc (Kassa, Nyíregyháza, Záhony) vasútvonal és a mezőkövesdi repülőtér összehangolt szolgáltatáskínálatán kell alapulnia, ami nemcsak a helyi vállalkozásokat, hanem a transzkontinentális áruforgalmat is ki tudja szolgálni.

5. Taktaköz térsége

A Taktaköz fejlesztése komplex fejlesztési program kidolgozása és megvalósítása során valósulhat meg, a munkahelyteremtés, képzés, szociális támogató rendszer fejlesztése és az infrastruktúra kiépítése nyomán.

2.4. Az ITP külső kapcsolatrendszere

A megyei tervezés során jelentős szerepet fordítottunk a megye és a megyei jogú város, a szomszédos megyék és az országhatáron átnyúló fejlesztési elképzeléseire és céljaira.

Kapcsolódás bemutatása a Miskolc Megyei Jogú Város fejlesztéseihez

A Miskolc Megyei jogú Város Önkormányzata az ITP előkészítése és tervezése során – hasonlóképpen a megyei tervezéshez – kiemelt figyelmet fordított valós szükségletek alapuló fejlesztések felmérésére. Miskolc Város fejlesztésének célrendszere négy átfogó célt fogalmaz meg:

- *Versenyképes gazdaság*
- *Élhető környezet, vonzó városkép*
- *Javuló életminőség*
- *Növekvő biztonság.*

A hosszú távú átfogó célokhoz (2014-2030) középtávú stratégiai célokat rendel (2014-2020), melyek illeszkednek a megyei ITP célrendszerében megfogalmazott célokhoz.

Miskolc Megyei Jogú Város stratégiai céljai:

- *Gazdasági potenciál növelése*
- *Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja*
- *Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése*
- *Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése*
- *Biztonság, esélyteremtés, diszkrimináció-mentesség, szociális kohézió erősítése.*

Kapcsolódás bemutatása a szomszédos megyék fejlesztéseihez

A megyei tervezés folyamatában az Megyei Önkormányzat nemcsak a Miskolc Megyei Jogú Várossal egyeztetett, hanem a szomszédos megyék tervezőivel is személyes konzultációk keretében történt az egységes megyei álláspont kialakítása.

Az ITP szomszédos megyékkel történő összhangjának biztosítása – a TOP fejlesztési céljainak elérése érdekében – a turisztikai fejlesztések megvalósulása, a munkaerő piacra

jutásának megkönnyítése és a megyehatár közelében lévő iparterületek közös működtetésében való részvételen keresztül valósul meg. A megyék fejlesztéseinek koordinációja és az integráltság biztosítása a megyék fejlesztési programjainak tervezése során megvalósult. A megyék a TOP források lekötése során a saját indikátoraik megvalósításáért felelnek.

Kapcsolódás bemutatása az országhatáron átnyúló tervezett megyei fejlesztésekhez

A szlovák és ukrán határ menti programokban a kölcsönösen releváns kiemelt ágazatok közti együttműködések ösztönzése:

- *A gazdaságfejlesztést támogató intézmény-hálózat kapcsán szükséges tapasztalatcsere lebonyolítása*
- *Útfejlesztések összehangolása*
- *A turisztikai menedzsment és marketing kapcsán szükséges tapasztalatcsere lebonyolítása*
- *Határ menti turisztikai desztinációs területek közös termékfejlesztése*
- *Határon átnyúló alacsonyabb rendű közlekedési kapcsolatok támogatása*

Az ágazati operatív programok és az ITP kapcsolódásának bemutatása

Kapcsolódás a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programhoz (GINOP)

Az egyik kapcsolódási pont a TOP 1.2. a Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés intézkedése és a GINOP között, hogy támogatja azokat a tevékenységet, amelyek a GINOP-ban rögzített tevékenységek között nem szerepel, de azokhoz kapcsolódó, ráhordó fejlesztések térségi, helyi szinten.

A TOP 1.4. intézkedést kiegészítve a gyermekellátási szolgáltatások TOP keretében megvalósuló infrastrukturális fejlesztéseihez a GINOP a vállalati/vállalkozói környezetben működő szolgáltatások esetében biztosítja a humán jellegű tevékenységek támogatását a kevésbé fejlett régiók területén.

A TOP 2.1. a Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés intézkedés keretén belül a barnamezős fejlesztések elsősorban településfejlesztési céllal, a TOP 1-es prioritásból illetve GINOP-ból pedig gazdaságfejlesztési céllal támogathatóak.

A TOP 5.1. a Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések gyermekellátási szolgáltatások munkavállalóinak foglalkoztatási és képzési támogatásának keretében lehetőséget biztosítanak a TOP 1. prioritás fejlesztett új gyermekellátási kapacitások humánerőforrás szükségleteinek támogatására (átmeneti foglalkoztatási támogatás). Ehhez kapcsolódóan a rugalmas foglalkoztatás, a családbarát munkahelyi környezet, a munka és a magánélet összehangolását célzó fejlesztéseket a GINOP 5. prioritása finanszírozza.

Kapcsolódás a Környezet és Energiahatékonysági Operatív Programhoz (KEHOP)

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, többek között az ökoszisztémán alapuló megközelítéseket célzó beruházások támogatásának keretében a beruházási prioritás vízgazdálkodás fejlesztését célzó intézkedései szorosan kapcsolódnak a TOP prioritásának intézkedéseire, amelyből az önkormányzatok belterületi csapadékvíz-, valamint belvív-elvezetést célzó fejlesztései juthatnak forráshoz.

A KEHOP és a GINOP intézkedéseit kiegészítve – lehetőség nyílik az önkormányzati kedvezményezettek számára hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó tevékenységek megvalósítására TOP 3. intézkedésén belül tervezve. A TOP 3.2 intézkedési csomagból finanszírozhatók az önkormányzati tulajdonban lévő intézmények energiahatékonyság javítást célzó projektjei.

Kapcsolódás a Vidékfejlesztési Programhoz (VP)

A TOP gazdaságfejlesztési és foglalkoztatás bővítés céljaihoz hozzájárulva a VP a mezőgazdasági/élelmiszer-feldolgozó és erdőgazdálkodási, erdészeti vállalkozások saját célú üzemi (on-farm) energia-hatékonysági beruházásait és megújuló energia-előállítását támogatja. A TOP 1.3. intézkedéséhez kapcsolódva a VP a mezőgazdasági és erdészeti utak támogatására biztosít lehetőséget.

A TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés intézkedés az adott térség kistermelőit kiszolgáló helyi piacokat a nem vidéki térségekben támogatja.

A TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése intézkedés finanszírozásán túlmutató tevékenységeket a VP az alapvető szolgáltatások intézkedése keretében a falu- és tanyagondnoki szolgáltatásokhoz, a köz- és vagyonbiztonsághoz (pl. polgárőr, mezőőr), és a többfunkciós közösségi terek, szolgáltató központok tereket kapcsolódó fejlesztéseket támogatja a vidéki térségekben.

Kapcsolódás az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programhoz (EFOP)

A TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével az intézkedést kiegészítve az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás fejlesztését, életpályájának javítását, a képzési rendszerek fejlesztését, a dolgozói mobilitás ösztönzését és a már állományban lévő bölcsődei dolgozók, (óvoda) pedagógusok képzését (ESZA) az EFOP finanszírozza.

A TOP 4.1. az Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése intézkedés keretében az egészségügyi szakellátáshoz kapcsolódó ERFA jellegű fejlesztések közül állami fenntartású intézmények a kevésbé fejlett régiók területén (a fejlesztéssel érintett ingatlanok energetikai beruházásaival együtt), valamint a népegészségügyi ERFA fejlesztések és az iskola épületében található iskolaorvosi rendelő felújítása az EFOP-ban kaptak helyet. Szintén ez az ágazati operatív program kezeli az egészségügyi szektor egészére vonatkozó ESZA

fejlesztéseket. A TOP 4.2. intézkedés tevékenységeit finanszírozott szociális alapszolgáltatásokon túlmutató, az állami szociális és gyermekvédelmi szakellátáshoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztéseket finanszírozza. Szintén az EFOP kompetenciájába tartoznak a kevésbé fejlett régiók területén a teljes szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szektorban megvalósuló ESZA fejlesztések, az állami szociális és gyermekvédelmi szakellátás ERFA fejlesztései, valamint a kitagoláshoz kapcsolódó beavatkozások.

Kapcsolódás az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Programhoz (IKOP)

A TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés intézkedés keretében a TEN-T hálózaton kívüli utak közül az országos közúthálózat alacsonyabb rendű, jellemzően 4-5 számjegyű útjainak és belterületi önkormányzati utak burkolatának és alépítményeinek felújítása, fejlesztése támogatható, beleértve a városok gazdasági övezeteit feltáró elkerülő utak, valamint az országhatárhoz vagy határátkelőhelyhez vezető utak kialakítását, fejlesztését is. Az IKOP az országos közúthálózat gyorsforgalmi és 1-2-3 számjegyű útjainak támogatását biztosítja.

Kapcsolódás az Európai Szociális alaphoz (ESZA)

Az ITP egyik fontos kapcsolódási pontja az ESZA-val az, hogy a munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezéseket és a munkavállalói mobilitást ösztönözze. A másik kiemelt cél a hátrányos helyzetű csoportokból származók álláshoz jutásának segítése.

A helyi foglalkoztatási kezdeményezésekben lehetőséget biztosítanak a TOP 1. prioritástengelyében biztosított üzleti infrastruktúrához, befektetés-ösztönzéshez, térségi gazdasági hálózathoz, helyi termékmenedzsmenthez, helyi gazdaság-szervezéshez kapcsolódó, helyi szintű képzési, foglalkoztatási, egyéb ESZA típusú tevékenységekre, beleértve a kapcsolódó szemléletformálást, közösségi akciókat.

A munkaerő-piaci kilátások javulása érdekében 1.4. intézkedés keretében a TOP 5. intézkedés finanszírozásával a települési közszolgáltatásként működtetett óvodák, bölcsődék, családi napközis munkavállalóinak képzési, valamint bér- és járulékköltség támogatását (újonnan felvett dolgozók foglalkoztatása, képzése) (ESZA) a megyei jogú városokon kívül a kevésbé fejlett régiók területén. A társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, foglalkoztatási egészségügyi, közösségfejlesztési és közbiztonsági programok a kapcsolódó 5.3 intézkedésből (ESZA) finanszírozhatóak. A TOP 5.1. intézkedés keretében tervezett beavatkozások közvetlen célja ezen beruházások foglalkoztatottságot növelő hatását a beruházással érintett térségbe koncentrálni. Az intézkedés keretében lehetőség nyílik munkanélküli és inaktív személyek bevonásával megvalósuló munkaerő-piaci képzést célzó ESZA programok végrehajtására, illetve foglalkoztatás bővítésre.

További célja az intézkedésnek, hogy az ESZA támogatással a megyei és helyi jelentőségű gazdasági beruházások segítése, amelyek jelentős foglalkoztatási potenciállal bírnak. Az intézkedés keretében a helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) tagjai a paktumban.

3. AZ INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM FORRÁSALLOKÁCIÓJA

3.1. Borsod-Abaúj-Zemplén megye kormányhatározatban meghatározott Integrált Területi Program keretösszegének bemutatása

A Kormány a 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározatában jelöli ki az egyes területi szereplők [megyei jogú városok (MJV) és megyék] számára a megyei szintű fejlesztési programok forrásainak indikatív, megyénkénti megoszlását.

Az 1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat alapján rendelkezésre álló TOP forráskeret felhasználását a megyék területfejlesztési koncepciói és programjai, valamint a megyei jogú városok Integrált Településfejlesztési Stratégiái (ITS) alapozzák meg. Az Integrált Területi Program a forrásfelhasználás hatékonnyá tétele érdekében a helyi igényekkel összhangban a rendelkezésre álló TOP forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését támasztja alá a 2014-2020-as költségvetési időszakra vonatkozóan.

A megyei önkormányzatok tervezési jogkörében készülõ megyei szintű fejlesztési programok forrásainak indikatív, megyénkénti megoszlását az alábbi táblázat mutatja be részletesen:

A megyék ITP forráskerete a 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat szerint:

Ssz.	Területi szereplő	Részesedés a TOP megyei keretből	Európai Unió támogatás hazai társfinanszírozással (Mrd Ft)
1.	Bács-Kiskun	7,92%	63,23
2.	Baranya	4,76%	38,02
3.	Békés	7,25%	57,94
4.	Borsod-Abaúj-Zemplén	11,65%	93,05
5.	Csongrád	3,65%	29,19
6.	Fejér	4,02%	32,1
7.	Győr-Moson-Sopron	2,92%	23,35

Ssz.	Területi szereplő	Részesedés a TOP megyei keretből	Európai Unió támogatás hazai társfinanszírozással (Mrd Ft)
8.	Hajdú-Bihar	6,21%	49,62
9.	Heves	5,22%	41,69
10.	Jász-Nagykun-Szolnok	6,73%	53,78
11.	Komárom-Esztergom	3,25%	25,94
12.	Nógrád	5,15%	41,13
13.	Somogy	5,44%	43,45
14.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	11,18%	89,28
15.	Tolna	3,45%	27,55
16.	Vas	2,65%	21,14
17.	Veszprém	5,66%	45,17
18.	Zala	2,89%	23,05
	Összesen	100,00%	798,68

2. táblázat A megyék ITP forráskerete a 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat szerint

A TOP forrásfelhasználása során a megyék az átláthatóságot, a multiplikátorhatást és a beavatkozások integráltságát is figyelembe veszik. A megyék számos beavatkozási szükségletet határoztak meg, amelyek finanszírozása a Strukturális Alapokból, saját erőből vagy magánbefektetők forrásaiból valósulhat meg.

3.2.: Az Integrált Területi Program keretösszeg valós igényeken alapuló prioritásonkénti belső elosztásának bemutatása

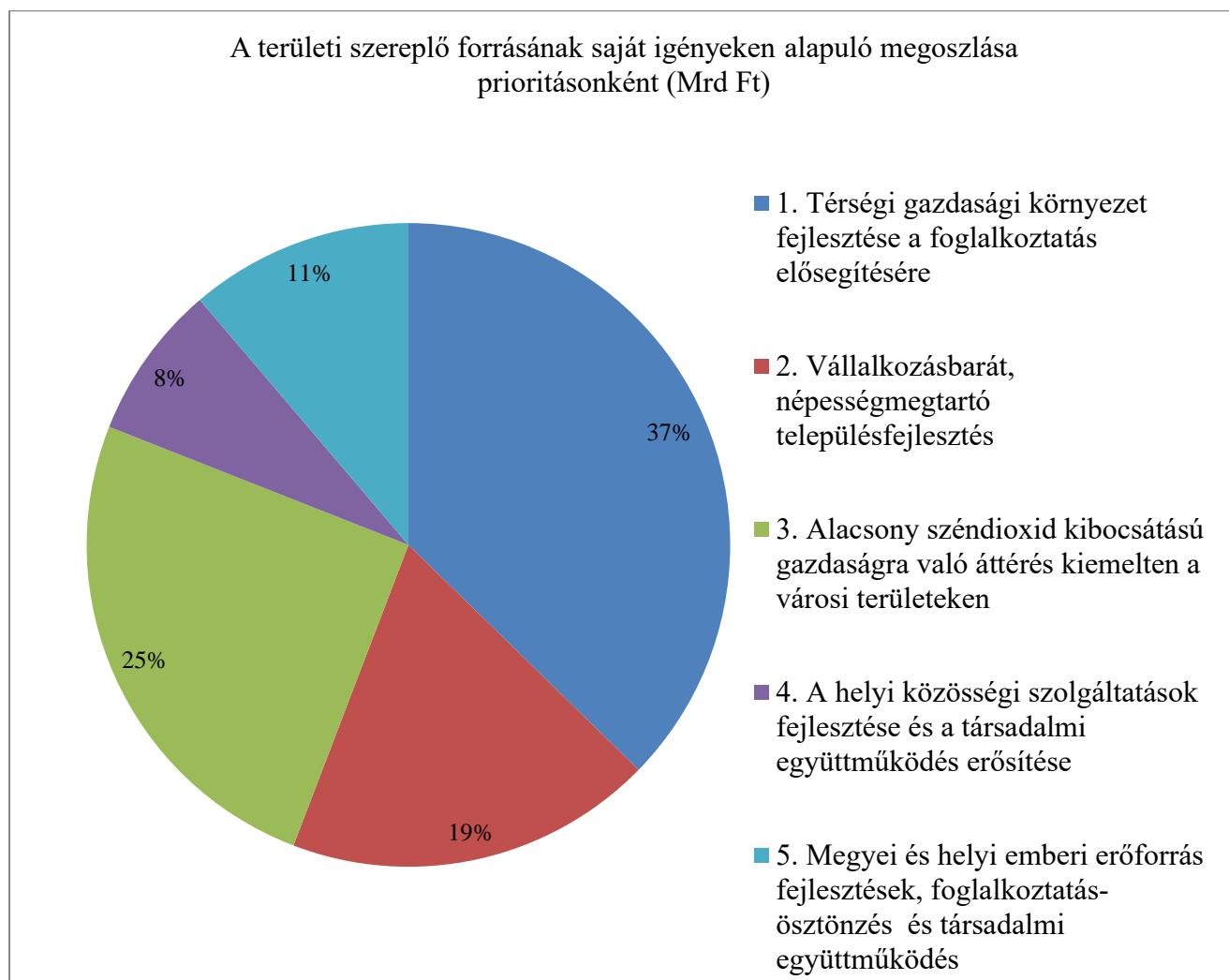
Az ITP keretösszeg valós igényeken alapuló prioritásonkénti belső elosztásának bemutató táblázata (forráskeret allokáció 1. táblázat) I. mellékletben került csatolásra.

Az intézkedésenként felosztott forrásallokáció biztosítja, hogy a kimeneti, output indikátorok a 2014-2020-as időszak végére teljes mértékben teljesüljenek.

Az alábbi táblázatok és diagramok Borsod-Abaúj-Zemplén megye forráskeretének megoszlását mutatja a TOP prioritások között.

TOP prioritások	Mrd Ft
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	34,721
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	17,218
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	23,416
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	7,246
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	10,450

3. táblázat Borsod-Abaúj-Zemplén megye indikatív forráskeretének saját igényeken alapuló megoszlása prioritásonként (Mrd Ft)

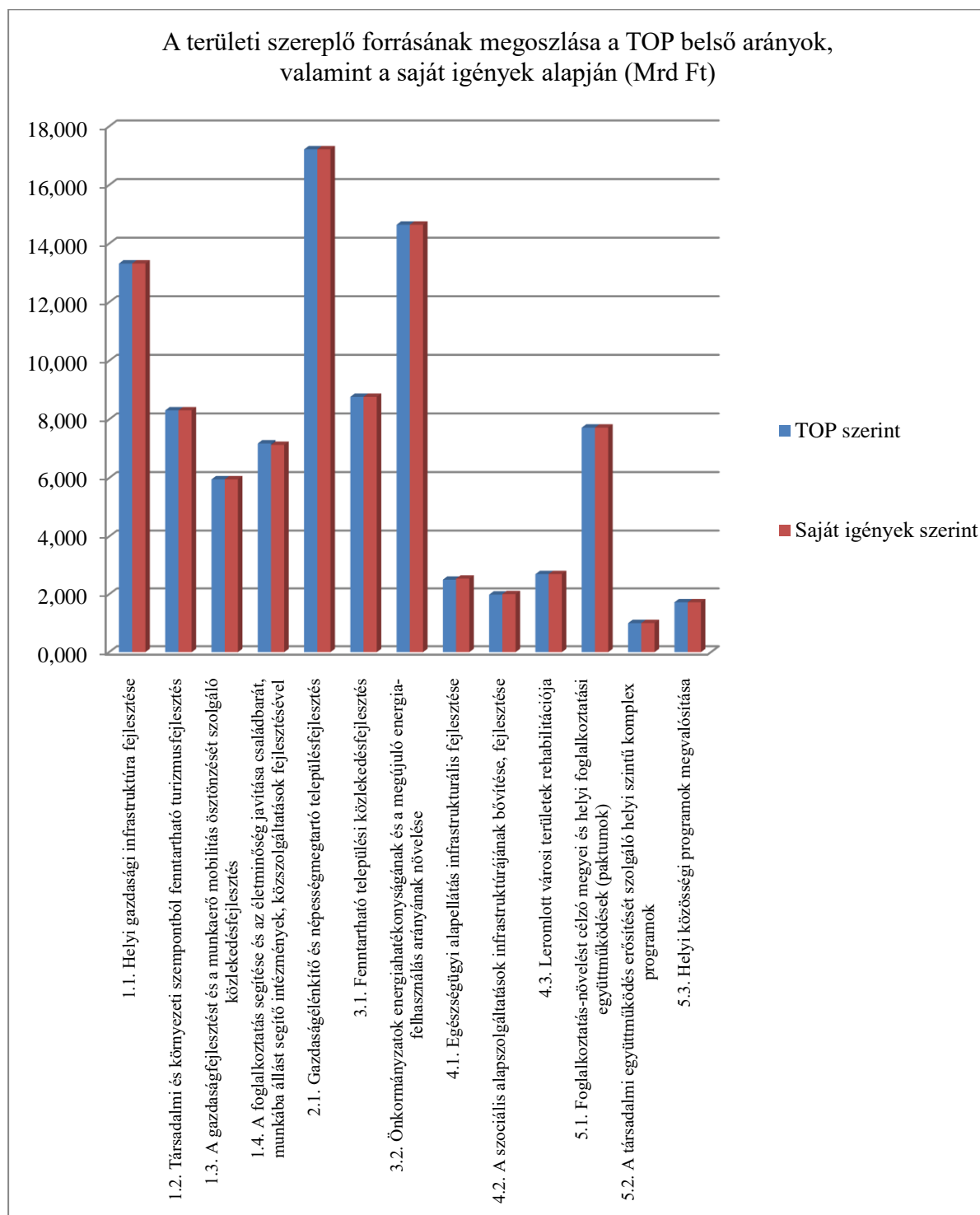
7. ábra Borsod-Abaúj-Zemplén megye indikatív forráskeretének saját igényeken alapuló megoszlása prioritásonként (Mrd Ft)

A TOP alap forráselosztási struktúráját, a prioritásonkénti belső elosztását, valamint a saját, valós igényeken alapuló forrásfelhasználás arányát az alábbi táblázat és diagram ismerteti.

<i>TOP prioritások intézkedései</i>	<i>1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése</i>	<i>1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés</i>	<i>1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés</i>	<i>1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével</i>	<i>2.1. Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó település-fejlesztés</i>	<i>3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</i>	<i>3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése</i>	<i>4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése</i>	<i>4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése</i>	<i>4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja</i>	<i>5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)</i>	<i>5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok</i>	<i>5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása</i>
<i>TOP szerint</i>	13,323	8,310	5,956	7,182	17,218	8,770	14,646	2,506	1,991	2,699	7,721	1,004	1,724
<i>Saját igények szerint</i>	13,323	8,310	5,956	7,132	17,218	8,770	14,646	2,542	2,005	2,699	7,721	1,005	1,724

4. táblázat TOP prioritásokon belül az intézkedések közötti forrásmegosztás és a saját igényeken alapuló forrásmegosztás (Mrd Ft)

8. ábra TOP prioritásokon belül az intézkedések közötti forrásmegosztás és a saját igényeken alapuló forrásmegosztás oszlopdiaagram (Mrd Ft)

A táblázat a TOP prioritásokon belül az intézkedések közötti forrásmegosztás és a saját igényeken alapuló forrásfelhasználás közötti eltérést szemlélteti.

Prioritás	Intézkedések	Eltérés magyarázata
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	nincs eltérés
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	nincs eltérés
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	nincs eltérés
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	KSH statisztikai adatok alapján a megyében több éve csökken az élveszületések száma, valamint az előző pályázati ciklusban sok bölcsődei fejlesztés valósult meg, amely csökkenti a pályázók körét. Ezen adatok alapján a TOP szerint alokált forrás nem valósítható meg.
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	nincs eltérés
3. Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	nincs eltérés
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	nincs eltérés
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	A foglalkoztatásnak fontos eszköze a társadalom egészségi állapota, amelynek a gyógyítás mellett az egészségfejlesztési programok révén a megelőzés, az egészségtudatos életmód széles körű elterjesztése és ösztönzése az egyik eszköze. A gyógyítás elérhetőségének és minőségének javítása fontos feladat a jövőben. A gyógyításra különösen nagy igény van az egyre idősödő lakosság körében. A megyében az egészségügyi alapellátó intézmények épületei elavultak, korszerűtlenek, valamint az ellátáshoz szükséges műszerek és eszközök idejétmúltak.
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	A települések lakosságának drámai előregedése miatt a humán ellátó rendszerek racionális, gazdaságilag fenntartható megszervezésének és működtetésének biztosítása elengedhetetlen. A fogyatékkal élőkhez és idős emberekhez nem minden esetben jut el a szolgáltatás, mint lehetőség, ezért fontos a leghátrányosabb településeken élő emberek szociális alapellátáshoz való hozzáféréseinek elősegítése a forrásarányos pénzügyi keretet meghaladó mértékben.
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	nincs eltérés

Prioritás	Intézkedések	Eltérés magyarázata
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	nincs eltérés
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	Az intézkedés célja a megyében lévő területi hátrányok felszámolását szolgáló komplex programok kialakítása - társadalmi felzárkózást célzó tevékenységek - és az emberi erőforrást célzó beavatkozások, úgymint az integrált program megvalósításának támogatása és városrészi leszakadási folyamatok megfordítása. Borsod-Abaúj-Zemplén megyét az aprófalvas településszerkezet, továbbá nagyszámú hátrányos helyzetű lakosság jellemzi, akik felzárkóztatására számos program kerül kidolgozásra, így szükségessé vált a forrásarányos forrásallokációtól való eltérés.
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	nincs eltérés

5. táblázat Az intézkedésenként tervezett változások indoklására szolgáló táblázat

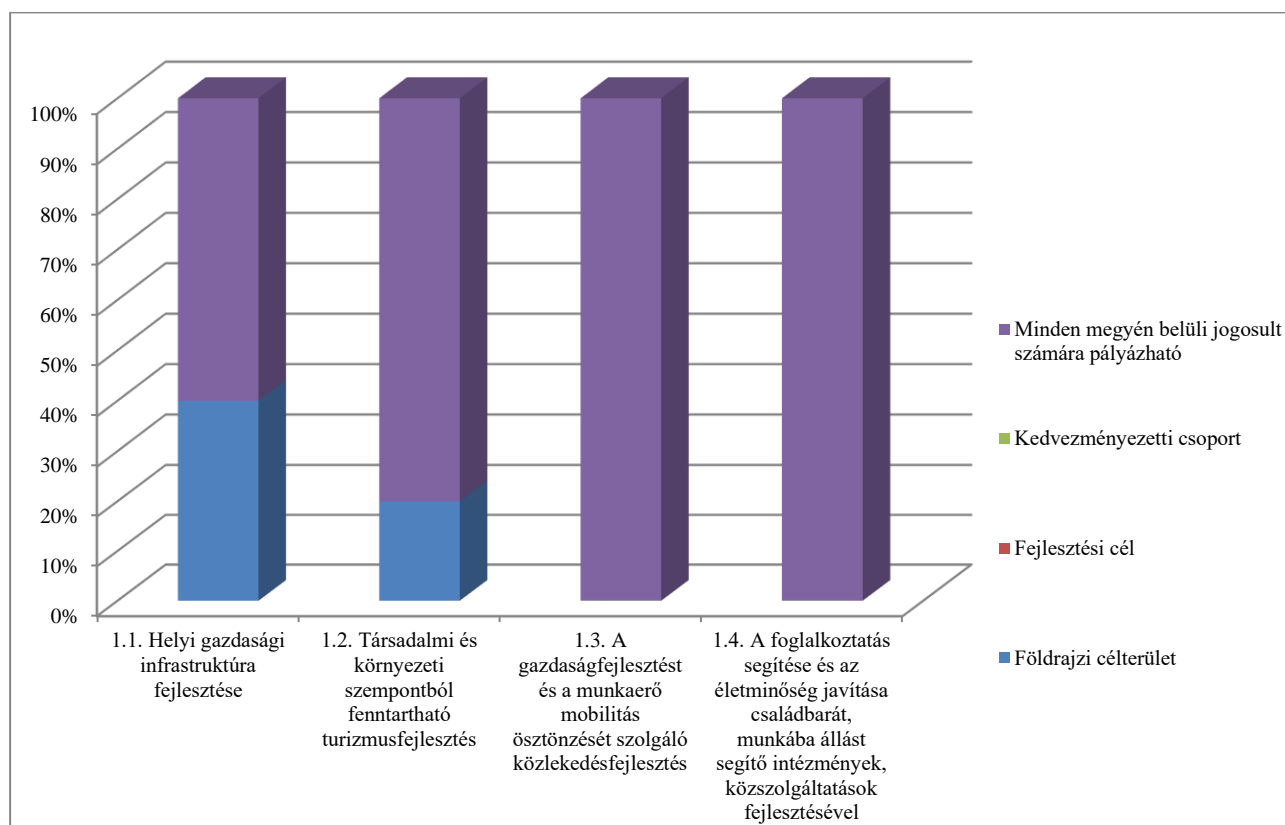
3.3.: Az intézkedésenként meghatározott valós igényeken alapuló keretösszegek felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása

A keretösszegek felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása táblázatos formában jelen dokumentum II. számú mellékleteként csatolásra kerül.

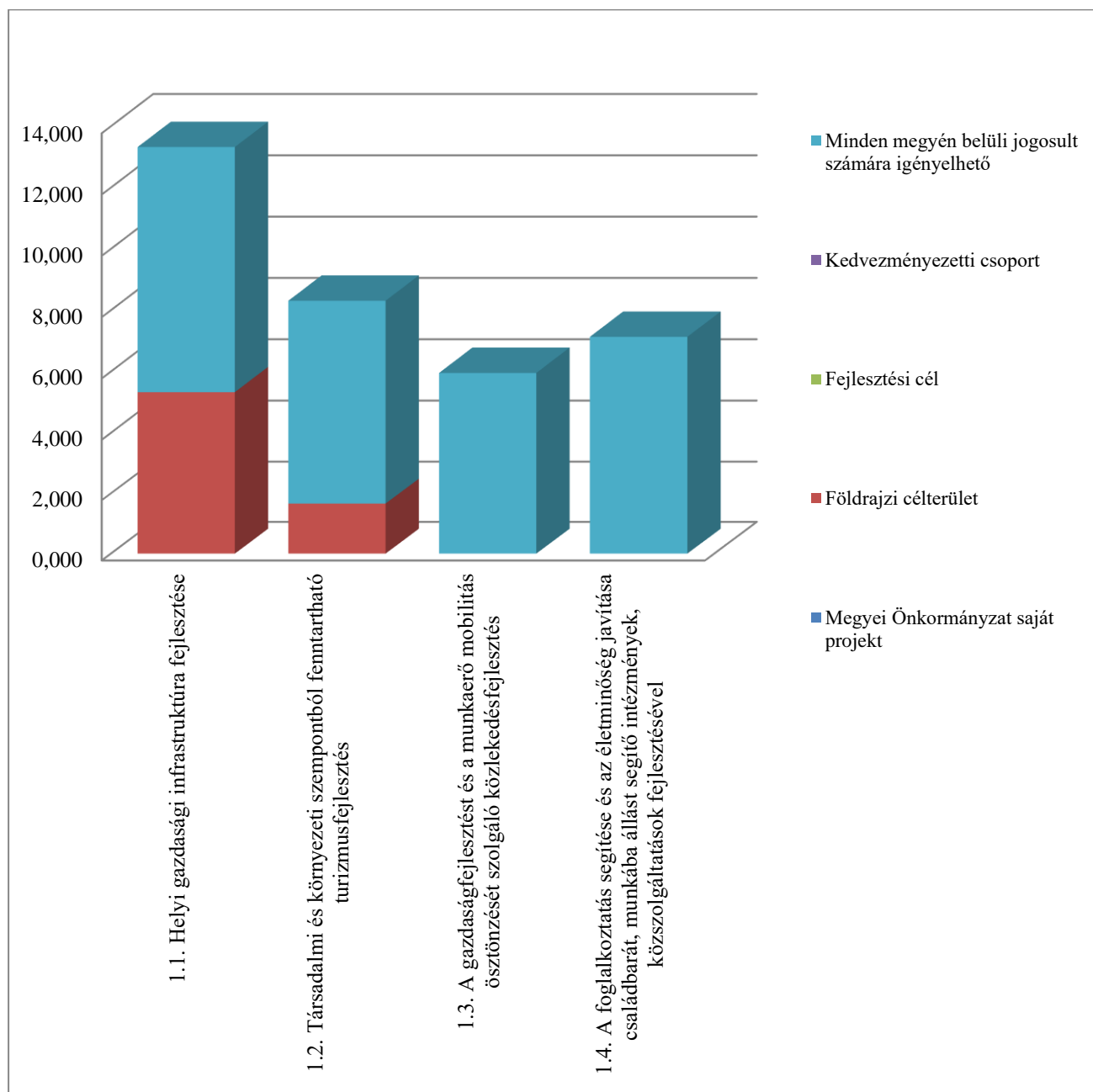
3.4.: A forráskeret felhasználási módok közötti megosztások indoklása

1. Prioritás: Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

Az alábbi kettő oszlopdiagram a 1. prioritáson belül az intézkedések forráskeret felhasználási módjait ismerteti százalékbán és milliárdban.

9. ábra 1. prioritás: Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként (%)

10. ábra 1. prioritás: Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként (Mrd Ft)

1.1. intézkedés: Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése

Jelen intézkedés keretében az önkormányzati tulajdonú üzleti infrastruktúra, így iparterületek, ipari parkok, technológiai parkok, inkubátorházak fejlesztésére nyílik lehetőség. Indokolt esetben új üzleti infrastruktúra létesítése is megvalósítható.

Az innováció ösztönzéséhez szükséges a telephelyi feltételek megteremtése a meglévő épületállomány hasznosításával, így üzleti szolgáltató és innovációs központok létesítése a jelentősebb munkaerő-piaci központokban. A támogatás eredményeként olyan üzleti környezet alakul ki, ahol a piaci körülményekhez képest kedvezőbb feltételek mellett tudnak egymás mellett dolgozni a vállalkozások.

A megye ipari parkjainak infrastruktúra-fejlesztése elő kell, hogy segítse a befektetések technikai és szakmai feltételeinek jelentős javulását, az ipari termelő tevékenységek növekedésének fenntartását és az ipari parkok betelepítettségének növelését.

Szükséges továbbá a megyében működő ipari területek nyújtotta szolgáltatások skálájának bővítése, minőségének fejlesztése, illetve ezen minőségi szolgáltatásokat lehetővé tevő infrastrukturális beruházások támogatása; ipari területi besorolással rendelkező területek előkészítése, infrastruktúrával való ellátásának biztosítása a gazdasági központi szerepkör erősítése érdekében, hogy ez által hozzájáruljon a vállalkozások betelepülését elősegítő feltételrendszer megteremtéséhez.

A beavatkozás lehetőséget biztosít a vidéki gazdaság üzleti infrastrukturális hátterének támogatására a Vidékfejlesztési Program intézkedéseivel összhangban, azokkal komplex módon. Ennek keretében a helyi piacszervezéshez, helyi termék előállításához, közétkeztetéshez kapcsolódó, mezőgazdasági termékek térségi piacra elősegítő kerülését, termelést követő műveletekhez.

A beavatkozás fontos területét képezik a megvalósuló üzleti infrastrukturális beruházások kihasználtságát biztosító, a befektetést ösztönző, és beruházást ösztönző együttműködések, akciók.

Az üzleti infrastruktúra fejlesztések kijelölésekor fontos a területi szinergia. Ezen fejlesztéseken keresztül növekszik az azt igénybe vevő kkv-k száma, a vállalkozások magasabb minőségű szolgáltatásokat vehetnek majd igénybe, nő a versenyképességük és ezzel együtt a foglalkoztatás. A területi szinergiák biztosításának megvalósítása érdekében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program meghatározza a megye fejlesztési tengelyeit, földrajzi célterületek szerinti besorolásban is.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Programban megfogalmazott területi, földrajzi célokhoz alkalmazkodva került lehatárolásra az 1.1. intézkedés forráskeret felhasználási módja is. A fentiekben említett földrajzi célterületként a Taktaköz – Abaúj-Cserehát térsége, Tokaj-Hegyalja – Zemplén térsége és Mezőkövesd-Tiszaújváros tengely lettek megjelölve.

Az 1.1. intézkedés teljes keretéből a Taktaköz – Abaúj-Cserehát térségre 10% kerül lehatárolásra (lásd: *Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként*). Mivel a Megyei Fejlesztési Program is hozzájárul a hátrányos helyzetű térségek fejlesztéséhez, így szükségesnek tartottuk ezen terület preferálását. Ez a térség a megye gazdaságilag elmaradottabb térségei közé tartozik, ezáltal szükségesnek tekintjük a gazdaságfejlesztési tevékenység továbbfejlesztését.

A forráskeret lehatárolásával a cél a térségben működő ipari területek nyújtotta szolgáltatások skálájának bővítése, minőségének fejlesztése, illetve ezen minőségi szolgáltatásokat lehetővé tevő infrastrukturális beruházások támogatása, továbbá a gazdasági központi szerepkör erősítése érdekében hozzájáruljon a vállalkozások betelepülését elősegítő feltételrendszer megteremtéséhez. Az üzleti infrastruktúrák (például: inkubátorházak és ipari területek) és az általuk nyújtott fejlett üzleti szolgáltatások fejlesztésével megfelelő alapot biztosítanak a vállalkozások, kiemelten a kkv-k elindításához, stabil működéséhez és továbbfejlődéséhez.

Ezen célt követve az 1.1. intézkedés felhasználható forráskeretéből 10% kerül lehatárolásra Tokaj-Hegyalja – Zemplén térsége számára (lásd: *Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként*).

A földrajzi célterületek ágazati fejlesztési irányai alapján ipari központ funkciót betöltő Mezőkövesd-Tiszaújváros tengely számára is az 1.1. intézkedés teljes keretéből 20% került lehatárolásra (lásd: *Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként*). Fenti tengelyhez tartozó települések adják a megye ipari termelésének jelentős részét, ezen belül többek között vegyipari, gépipari, mechatronikai, energiatermelési, logisztikai vízgazdálkodási, hulladékgazdálkodási preferált ágazatok jelennek meg.

A Fejlesztési Programban meghatározottak szerint iparterület kialakítását támogató infrastruktúra (gáz, víz, csatorna, út, iparvágány, parkoló, elektromos vezetékrendszer, energia hálózat, távközlési és kommunikációs hálózat, hulladékkezelő létesítmények stb.) kiépítése, fejlesztése és korszerűsítése szükséges a megyében, mely kapcsán preferálni kell a barnamezős területeken történő fejlesztéseket.

Cél, hogy az említett célterületen a magas hozzáadott értékű termelőtevékenységet végző vállalatok, szolgáltató központok és K+F központok Borsod-Abaúj-Zemplén megyét válasszák fejlesztéseik helyszínéül.

Az 1.1. intézkedés keretösszegének fennmaradó 60%-a minden megyén belüli jogosult számára pályázható. A keret a megye jellemzően kevésbé ipari jellegű térségei számára is lehetőséget biztosít az intézkedés keretén belül az önkormányzatok tulajdonában álló termelő kapacitásaik háttér infrastruktúra fejlesztésére.

Földrajzi célterület: Mezőkövesd-Tiszaújváros ipari központ 2,665 Mrd Ft

Taktaköz, Abaúj-Cserehát térsége 1,332 Mrd Ft

Tokaj-Hegyalja – Zemplén térség 1,332 Mrd Ft

1.2. intézkedés: Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés

Az intézkedés célja a térségi szintű, turisztikai termékcsomagok és tematikus turisztikai fejlesztések támogatása, amelyekkel a megyei szintű turisztikai vonzerő elemekre épülő, koordinált fejlesztések valósíthatók meg. Ennek keretében a helyi, térségi jelentőségű, turisztikai vonzerőt képező kulturális, épített, természeti örökség turisztikai hasznosítására, fejlesztésére nyílik lehetőség, a térség gazdaságának diverzifikációja, a helyi gazdaság élénkítése és a foglalkoztatás növekedése érdekében.

Az intézkedés azokra a fejlesztési igényekre kíván reagálni, amelyek elsősorban helyi illetve térségi jelentőségűek, nem tagjai országos vagy nemzetközi hálózatoknak, de a térségben, illetve a településen a tartózkodási időt meghosszabbító lehetőséget jelentenek, ezáltal – közvetett módon – jelentős helyi-térségi foglalkoztatás-bővítési potenciált hordoznak magukban. Fontos szempont az is, hogy a fejlesztések az infrastrukturális és szolgáltatói oldalon tapasztalható hiányosságok felszámolására és a komplex élményszerzés biztosítására koncentráljanak.

Az intézkedés támogatható tevékenységeinek tematikus célterületét a turisztikai termékcsomag fejlesztések jelentik. Területi fókuszában pedig a kevésbé fejlett régiók megyei jogú városok területén kívül eső kulturális és természeti értékekkel rendelkező helyszínei állnak.

A kiválasztás fontos alapelve a más turisztikai szolgáltatásokhoz, már létező attrakciókhoz, vagy a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programban megvalósuló turisztikai fejlesztésekhez való kapcsolódás. A GINOP-ból történő hálózatos fejlesztések és a Világörökségi helyszínek fejlesztései kiegészítéseként jelennek meg a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program finanszírozásában megvalósuló fejlesztési elképzelések.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program VIII. „turizmus” prioritásához kapcsolódó VIII.1. „turisztikai vonzerő és szolgáltatás fejlesztése” alpontja megjelöli a beavatkozási területeket kiemelt földrajzi térségenként, illetve, hogy az egyes turisztikai termékek fejlesztésénél milyen szakmai és földrajzi szempontok hangsúlyozása javasolt.

Preferált beavatkozási területek: az örökségi és kulturális turisztikai fejlesztési célok földrajzi fókusza a világörökségi területekhez (Tokaj-Hegyalja, Aggtelek) kell, hogy kapcsolódjon.

Az UNESCO által a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló Világörökség Egyezménye keretében Világörökséggé nyilvánított magyarországi területek közül Tokaji Történelmi Borvidék meghatározó a megye kulturális öröksége szempontjából.

Építve Tokaj-Hegyalja világörökségi értékeire, a Tokaji bor hírnevére, a Zemplén váraira, illetve a Bodrog-Zemplén természeti szépségére, a megyei fejlesztési program turisztikai szempontból kiemelten fejlesztendő térsége a Tokaj-Hegyalja – Zemplén térség részére a TOP 1.2. intézkedés teljes forráskeretéből 20% lehatárolásra került (lásd: *Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként*).

Tokaj-Hegyalja világörökség bemutatásához kapcsolódó „BOR-VIDÉK Tokaj-Hegyalja Nemzeti Programhoz” kapcsolódó projektek megvalósításához kapcsolódó fejlesztési elképzelések megvalósítása céljából került lehatárolásra az összeg. Fejlesztési tématerületek Tokaj-Hegyalja – Zemplén térségben a megyei fejlesztési program alapján: témapark létesítése, kerékpáros turizmus infrastrukturális feltételeinek kiépítése, Bodrog-menti turisztikai vízi-közlekedéshez szükséges kikötők kiépítése, bor utak kialakítása, illetve bemutatóhelyek létesítése, erdei túraútvonalak kijelölése a Zemplénben, interaktív múzeumi kiállítások létesítése (pl. várakhoz, történelmi, eseményekhez, irodalmi értékekhez kapcsolódóan), aktív turizmus fejlesztése, meglévő kalandparkok fejlesztése.

Az 1.2. intézkedés keretösszegének fennmaradó 80%-a minden megyén belüli jogosult számára pályázható marad. A keret a megye jellemzően kevésbé turisztikai jellegű térségei számára is lehetőséget biztosít az intézkedés keretén belül az önkormányzatok turisztikai célú fejlesztései megvalósítására.

Földrajzi célterület: Tokaj-Hegyalja – Zemplén térség 1,662 Mrd Ft

1.3. intézkedés: A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés

Magyarországon a munkanélküliek 50%-a kistelepülésen él, ahol a helyi elhelyezkedési lehetőségek mellett a munkaerő mobilitása is erősen korlátozott, ebben jelentős szerepe van a nehézkes közlekedési lehetőségeknek. Ezen indokok miatt Magyarországon az elérhetőség javítása, ezen belül is a vidéki térségekből a gazdasági központokba irányuló, jellemzően alacsonyabb rendű utak felújítása és fejlesztése kiemelt prioritás, annak érdekében, hogy a kisebb települések munkavállalói számára a betelepülő vállalkozások és a fejlesztett üzleti infrastruktúra elérhetővé váljon, a vállalkozások pedig megfelelő mértékben találjanak munkavállalókat.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye aprófalvas jellegével, 358 településével kiemelten érintett a fő útvonalakon kívül eső, alacsonyabb rendű, jellemzően 4-5 számjegyű útjainak, és belterületi önkormányzati útjainak fejlesztése szempontjából. Megyénkben az intézkedés keretében támogatható beruházások a megye összes településén preferáltak, ennek megfelelően a földrajzi lehatárolás lehetőségével az intézkedés esetében a megye nem él. A fejlesztési cél az adott intézkedés támogatható tevékenységével megegyezik, annak lehatárolása nem indokolt. A kedvezményezett csoport az intézkedés esetében helyi önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, illetve kizárólagos építetők. Ezek körét jogszabály írja elő, ennek lehatárolása nem szükséges.

Az intézkedés teljes keretösszege minden megyén belüli jogosult számára pályázható marad, lehetőséget biztosít az önkormányzatok gazdaságfejlesztési célú közlekedésfejlesztései megvalósítására (lásd: *Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként*).

1.4. intézkedés: A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével

A gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítását, és a szolgáltatások minőségének fejlesztését szolgáló intézkedés fő célja a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatása, a családok segítése. A korai nevelés ösztönzése, az óvodai nevelés módszereinek megújítása, a művészeti képzés, alkotási tevékenység, az egészséges étkezés hangsúlyosságának növelésével, az ehhez kapcsolódó korszerű eszközbeszerzéseket és ingatlan-felújításokat támogatja az intézkedés.

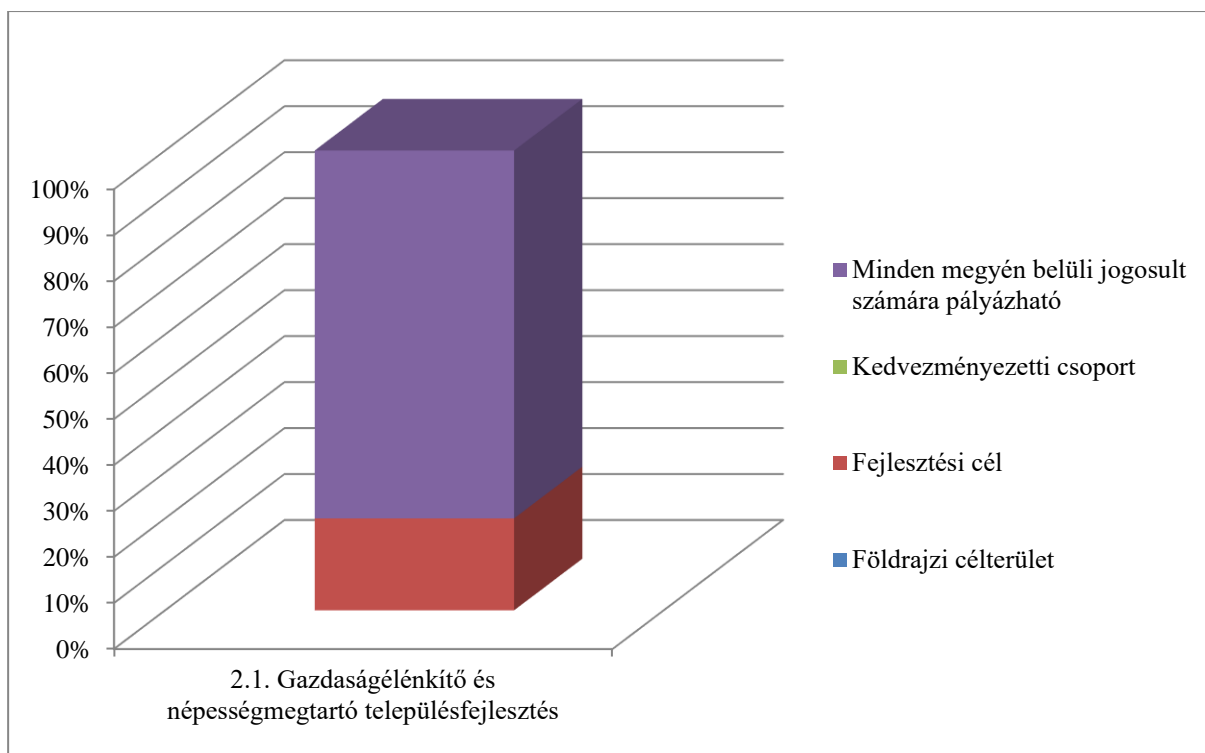
Az intézkedés a 3 éves kor alatti gyermekek elhelyezését, új férőhelyek kialakítását, a meglévők fejlesztését, és a 3-6 éves gyerekek óvodákban, családi napközikben történő nevelését biztosító új férőhelyek kialakítását, valamint a meglévők felújítását támogatja.

A 2013. évi KSH adatok alapján a megyében (MJV nélkül) 29 darab bölcsőde működik. Az intézményekben a gondozott gyermekek száma 1239 fő. Az elvárt indikátor célérték magasabb, mint a jelenleg gondozott gyermekek száma, továbbá megduplázná a férőhelyek számát, melyet az élveszületések tendenciája nem támaszt alá. Az előző programozási időszakban is valósultak meg bölcsődei fejlesztések, amelyek tovább szűkítik a potenciális pályázók körét. Az újonnan létrehozott, valamint a fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma szempontjából a megye teljes területén preferált, ezen intézmények fejlesztése a megyei fejlesztési programban szintén a megye teljes területét érinti.

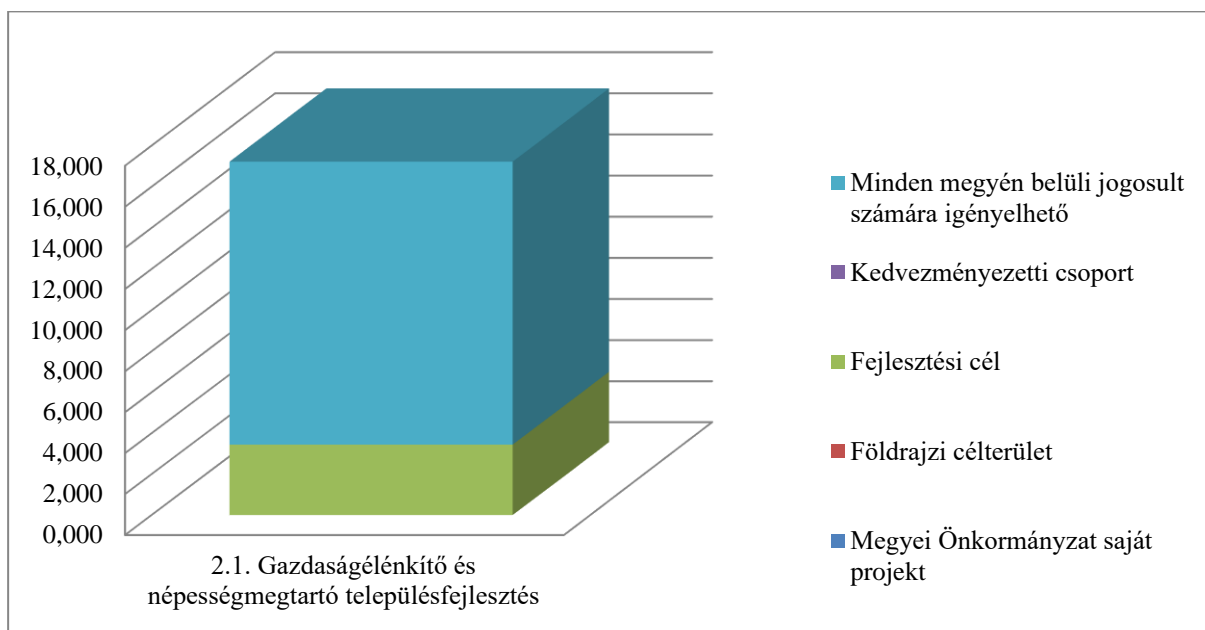
Felsorolt okok miatt az intézkedés teljes keretösszegét minden megyén belüli jogosult számára elérhetővé tesszük.

2. Prioritás: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

Az alábbi kettő oszlopdiagram a 2. prioritáson belül az intézkedések forráskeret felhasználási módjait ismerteti százalékbán és milliárdban.

11. ábra 2. prioritás: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként (%)

12. ábra 2. prioritás: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként (Mrd Ft)

A prioritás egyetlen intézkedést tartalmaz: a Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés intézkedést. Ez elsődlegesen olyan infrastruktúra-fejlesztéseket tartalmaz, melyek a lakosság, kiemelten a fiatalok megtartásához járulnak hozzá, egyúttal a települések általános környezeti állapotát javítják. Az intézkedés a fenntartható fejlődés biztosítása mellett hozzájárul az ideális települési térszerkezet kialakulásához. A beavatkozások kiemelt területe a barnamezős területek, rozsdaovezetek funkcióváltó rehabilitációja.

Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek három beavatkozási területen valósulnak meg:

- I. Gazdaságélénkítő településfejlesztés, gazdasági, környezeti és társadalmi szempontból fenntartható városszerkezet és vonzó környezet kialakítása;
- II. Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések;
- III. Szemléletformáló akciók, képzések

A megyei program alapján megvalósítandó fejlesztések környezetbiztonsághoz, településfejlesztéshez kapcsolódóan:

- Belterületi csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése, meglévők felújítása
- A kistelepüléseken a kulturális örökség értékeinek megóvása, a magas minőségű környezeti állapot fenntartása (pl. üres épületek közösségi, gazdasági, turisztikai célra való hasznosítása), ami egyrészt foglalkoztatást biztosít a helyi lakosoknak, illetve megőrzi a vidék vonzerejét is

- Kétfeltek szerkezetű települések megóvása
- Kárfelmérés és kisebb területen kármentesítés a települések környezeti állapotának javítása érdekében
- Illegális hulladéklerakók teljes körű felszámolása, kialakulásuk megakadályozása közösségi összefogással

A városok térségi gazdasági központ funkcióját erősítő, a helyi gazdaságot, kereskedelmet, szolgáltatásokat ösztönző fejlesztések a megye teljes területét érintik. Az ilyen jellegű beruházások vonzó befektetési környezetet biztosítanak a betelepülni kívánó vállalkozások számára, így a szolgáltatások köre bővül, az ellátások jobb színvonalúak lesznek. A zöld környezet kialakítása, parkosítás, öntözőrendszerek bevezetése a megye teljes területén preferált.

Megyénkben a belvív, csapadékvíz állandó problémát jelent, melyek mérsékelhetők megfelelő belvízelvezető rendszerek, csapadékvíz-elvezetők kialakításával és a célirányos talaj- és belvízgazdálkodással. Erre irányuló fejlesztési igény az előzetes tervezési dokumentumok alapján a rendelkezésre álló forráskeret többszörösére mutatkozik földrajzi célterülettől függetlenül. Ennek megfelelően a prioritás teljes keretének 20%-át a bel- és csapadékvíz védelmi beruházások megvalósítására különítjük el (lásd: *Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként*).

A TOP prioritásai közül jelen prioritás intézkedésében megjelölt beavatkozási területek támogatott tevékenységei a megye által legteljesebb mértékben megvalósíthatóak és kihasználhatóak, a keretösszeg maximálisan leköthető, az indikátorok teljesíthetőek.

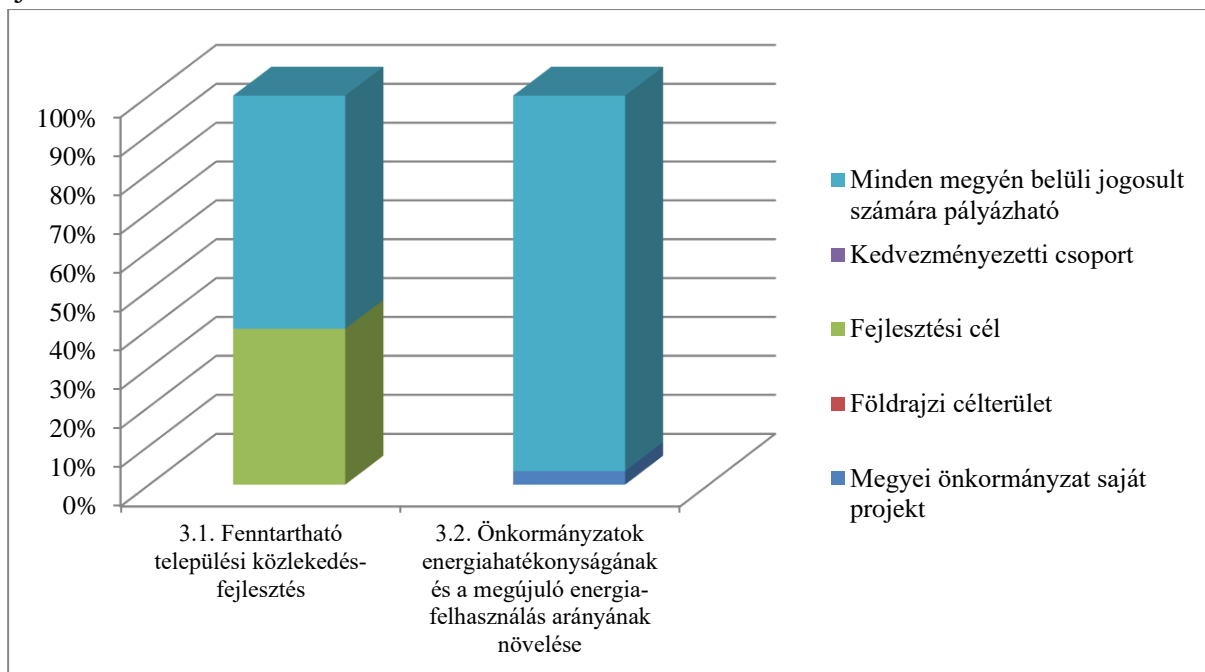
Fejlesztési cél: bel- és csapadékvíz védelmi beruházások 3,444 Mrd Ft

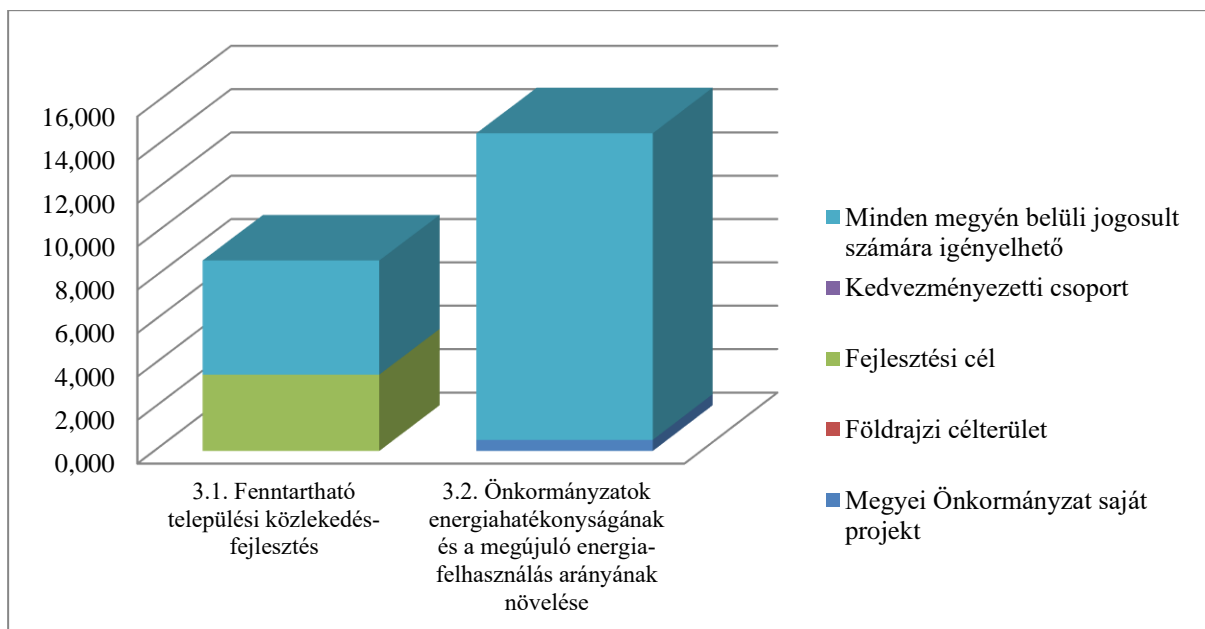

3. Prioritás: Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

Az alábbi kettő oszlopdiagram a 3. prioritáson belül az intézkedések forráskeret felhasználási módjait ismerteti százalékbán és milliárdban.

13. ábra 3. prioritás : Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken című forráskeret allokációs intézkedésenként (%)

14. ábra 3. prioritás : Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként (Mrd Ft)

3.1. intézkedés: Fenntartható települési közlekedésfejlesztés

A támogatás célja, hogy olyan, a fenntartható közlekedés feltételeit megteremtő és erősítő közlekedésfejlesztési intézkedések valósuljanak meg településeken és települések között, amelyek hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez, a CO₂ kibocsátás csökkentéséhez, az élhető városi környezet kialakulásához, valamint az EU2020 és a Nemzeti Közlekedési Stratégiában megfogalmazott fenntartható fejlődésre és közlekedésre vonatkozó célok teljesüléséhez.

Közlekedésfejlesztési beruházások terén kiemelt jelentőséggel bír a környezetbarát közlekedési módok elterjesztése, a közösségi közlekedés térnyerését szolgáló beruházások (kerékpárforgalmi fejlesztések, buszfordulók, buszbeszerzés, buszsávok és megállók) megvalósítása, valamint a járási, települési kapcsolatok javítását célzó, új közösségi közlekedési viszonylatok kialakítása.

A megyei fejlesztési programban a kerékpáros turizmus infrastrukturális feltételeinek javítása mellett a jelen prioritásból támogatható kerékpárforgalmi beruházások szükségessége is megjelenik, a megye ebből a szempontból alacsonyan ellátottnak minősül. A járás-térségi infrastruktúra fejlesztések kapcsán a nagyobb városokban kerékpáros közlekedési rendszerek további fejlesztése jelenik meg, mint a megyei stratégiai célokhoz kapcsolódó tevékenység. A megyei programban nevesítésre kerül a kerékpárforgalmi hálózatok kialakítása, fejlesztése, ezen belül kerékpárutak létesítése, kerékpáros szolgáltató pontok (pl. szervizek) megvalósítása, figyelemmel az egészségügyi szempontokra és a levegőszennyezettség mértékére.

Elsődlegesen a városok integrált városfejlesztési stratégiái, valamint a megyei integrált területi programok határozzák meg a fejlesztés specifikus célterületeit. Az intézkedés földrajzi fókuszában a kevésbé fejlett régiók területe áll, ennek alapján támogathatóság szempontjából a megye teljes területe priorizált.

Ezen intézkedés keretében földrajzi lehatárolás nem indokolt, az intézkedés teljes keret összegének 40%-a azonban a kerékpárforgalmi létesítmények kialakítása céljára, kerékpárforgalmi beruházások megvalósítására elkülönítésre kerül (lásd: *Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken című forráskeret allokációs diagram intézkedésenként*).

A főbb kedvezményezettek a helyi önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, központi költségvetési szervek és intézményeik, illetve a jogszabály alapján meghatározott kizárólagos építetők, ennek megfelelően speciális kedvezményezett kör számára forrás lehatárolása nem indokolt.

Fejlesztési cél: kerékpárforgalmi létesítmények kialakítása 3,508 Mrd Ft

3.2. intézkedés Önkormányzatok energiahatékonyságának és megújuló energia-felhasználás arányának növelése

A felgyorsult globális éghajlat-változási folyamat Magyarországot a medence-jelleg miatt erőteljesebben érinti, mint más európai földrajzi térséget. Ennek a folyamatnak az enyhítésében, csökkentésében az önkormányzatok döntő szerepet játszanak.

Jelen intézkedés a települési önkormányzatok energiahatékonyságának javításával és a megújuló energiaforrások részarányának növelésével foglalkozik. A beavatkozás keretein belül megvalósítható az önkormányzati tulajdonú épületállomány és infrastruktúra energiahatékonyság központú rehabilitációja.

Az intézkedés támogatja az önkormányzati intézmények saját villamos energiaszükségletének kielégítését, megújuló energia alkalmazását is, például környezeti hő felhasználását, biomassza, vagy napenergia forrás hasznosítását.

Az energiaháztartás fejlesztésére irányuló fejlesztési irányokkal az önkormányzatok fosszilis energiahordozóktól való függősége és az üvegházhatású gáz kibocsátása is csökkenhet. A fejlesztési elképzelések megvalósításainak eredményeként nőhet az önkormányzatok megújuló energia felhasználásának mértéke, valamint az önkormányzati tulajdonú infrastruktúra, illetve épületek energia ráfordításaiban is jelentős megtakarítást eredményezhetnek.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat saját projektje:

Az intézkedés keretében lehetőség nyílik arra, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat részére elkülönített 510 millió forintos összeg erejéig energiahatékonysági fejlesztések valósuljanak meg a megyeháza épületén. A 18. században épült, klasszicista stílusú épület ugyanis a modern kor követelményeinek már nem felel meg, szükségessé vált felújítása az energetikahatékonyság jegyében.

A megyeháza 'A' épületében – melyet a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal közösen használ – az alábbi energetikai korszerűsítések megvalósítása indokolt:

- zárófüdők utólagos szigetelése,
- világítótestek és a kapcsolódó villamos és rögzítő szerkezeti elemek, vezetékek felújítása,
- külső nyílászárók cseréje vagy korszerűsítése az épület nyári, passzív hővédelmének javítása érdekében,
- napelemek és tartóelemeik beszerzése és telepítése,
- fűtési és HMV rendszer korszerűsítése, cseréje,
- hőleadó berendezések korszerűsítése, valamint a hővisszanyerő berendezés beépítése,
- az érvényben lévő előírásoknak nem megfelelő, már meglévő elektromos vezeték-szakaszok felújítása, cseréje.

A megyeháza 'A' épületében megvalósuló fejlesztés célja az energetikai felülvizsgálatra alapozott komplex felújítás az optimális költséghatékonyság elérése érdekében. Mivel az épület műemléki védelem alatt áll, a beruházás előtt a projekt teljes műszaki kiterjedésében a kiindulási állapotot lefedő, meghatározott szakember által elvégzett épületenergetikai átvilágítás és tervezés, illetve engedélyeztetés szükséges.

A rehabilitáló és helyreállító fejlesztés révén a megyeháza jelentős megtakarítást képes eredményezni, mely hozzájárulhat az önkormányzatok által megvalósítható hatékonyabb és racionálisabb energiahasználatához.

A beruházás helyszíne: 3525 Miskolc, Városház tér 1., hrsz.: 2542/3

Megyei önkormányzat saját projekt:

megyei önkormányzat (GFO kód: 321 – helyi önkormányzat) 0,51 Mrd Ft

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat saját projektje:

Az intézkedés keretében lehetőség nyílik megyei önkormányzati konzorciumvezetői szinten összefogott és koordinált, a helyi önkormányzati konzorciumi tagok Fenntartható Energia Akciótervének (SEAP) felülvizsgálatára, illetve átdolgozására Fenntartható Energia és Klíma Akciótervvé (SECAP) és/vagy a megye területén működő Helyi Fejlesztési Stratégiával rendelkező vidékfejlesztési közösségek SECAP-jainak összefogására.

A SECAP által lehetővé válik, hogy a települések/vidékfejlesztési közösségek részletesen feltérképezzék a területükön található intézményeik, tömegközlekedésük, a településen működő vállalkozások, illetve a lakosság energia-gazdálkodását és a különböző energia-megtakarítási lehetőségeket, ezáltal olyan energetikai projekteket készíthetnek elő és valósíthatnak meg, melyek a fenntarthatóságot, a racionális energiagazdálkodást szolgálják.

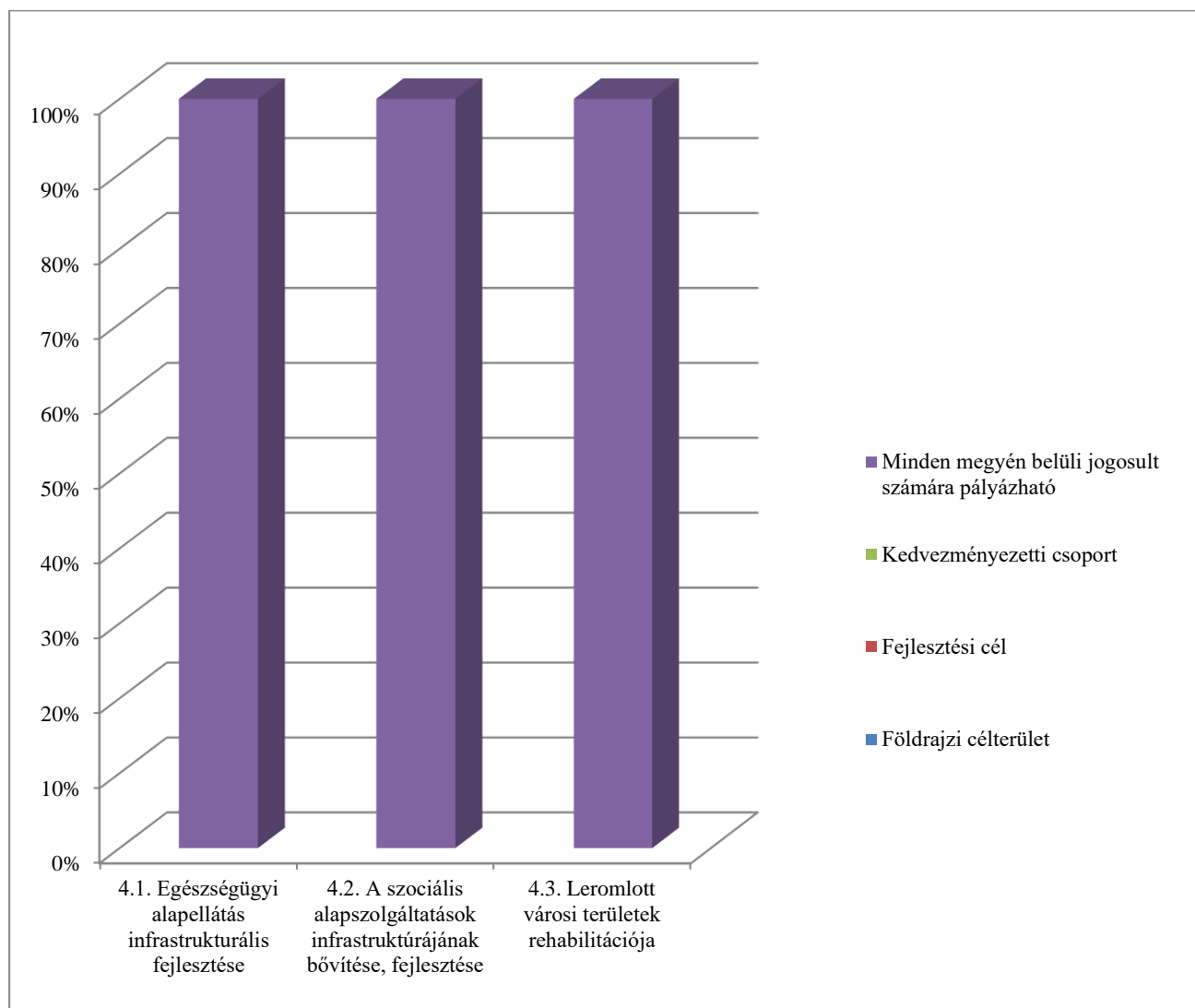
A SECAP részletesen felméri a települési energiahatékonysági lehetőségeket és a megújuló energia potenciált, ezzel alapot szolgáltat a jövőbeni energetikai beruházásoknak és megkönnyíti az önkormányzati döntéseket, emellett hozzájárul a szén-dioxid kibocsátás csökkentési célok eléréséhez.

A fent nevezett célok megvalósításának érdekében a forráskeret lehatárolás minden megyén belüli jogosult számára pályázható felhasználási mód 100%-ában (lásd: *Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken című forráskeret allokációs intézkedésenként*) történt meg.

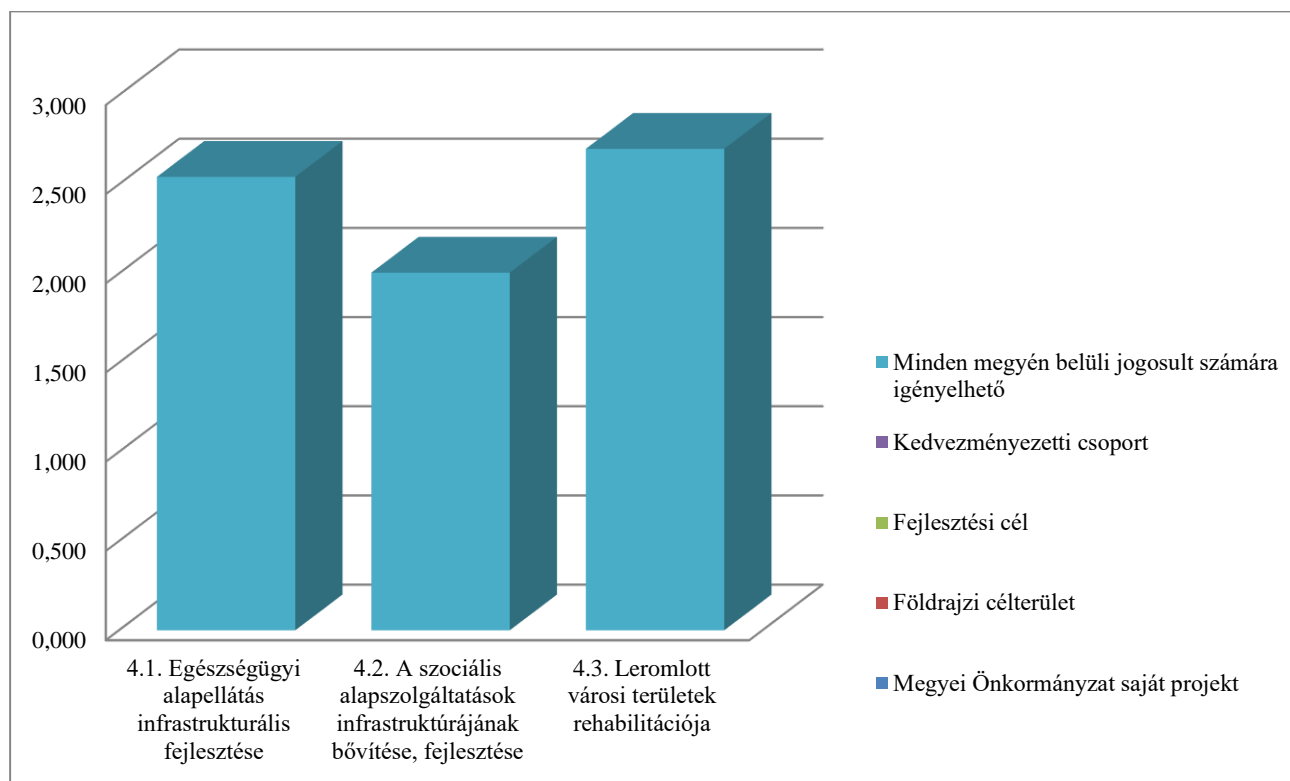

4. Prioritás: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése

Az alábbi kettő oszlopdiagram a 4. prioritáson belül az intézkedések forráskeret felhasználási módjait ismerteti százalékban és milliárdban.

15. ábra 4. prioritás: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése című forrásallokációs diagram intézkedésenként (%)

16. ábra 4. prioritás: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése forrásallokációs diagram intézkedésenként (Mrd Ft)

4.1. intézkedés: Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése

Ez az intézkedés a helyi önkormányzatok egészségügyi alapellátási szolgáltatásának helyet adó épületek korszerűsítésére, felújítására, átalakítására, illetve indokolt esetben új létesítésére is lehetőséget biztosít. Az egészségügyi alapellátás (házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogászati alapellátás, területi védőnői ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) fejlesztésének fontosságát az bizonyítja, hogy az alapvető szűrővizsgálatokat és az egészségügyi állapotfelméréseket az alapellátás keretében végzik el.

A fejlesztések szükségességét indokolja az egészségügyi alapellátási rendszer infrastruktúrájának területi kiegyenlítetlensége, a rossz állapotú, illetve hiányos vagy elavult eszközökkel működő házi orvosi rendelők, amelyek leginkább a kisebb településeket és a hátrányos helyzetű térségeket érintik.

Mivel Borsod-Abaúj-Zemplén megye az ország legtöbb településsel rendelkező megyéje és településszerkezetére az aprófalvak sokasága jellemző, az egészségügyi szolgáltatások igénybevehetősége és színvonala területi egyenlőtlenséget mutat.

A fenti okokat tekintve a fejlesztés nem határolódik le terület, cél vagy csoport forráskeret felhasználási mód szerint, hanem 100%-ban minden megyén belüli jogosult számára pályázható (lásd: *A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése című forrásallokációs diagram intézkedésenként*) a lakosság egészségesben eltöltött

életéveinek növelése, jobb és több egészségügyi szolgáltatások igénybevehetősége és a mielőbbi munkába való visszaállás érdekében.

4.2. intézkedés: A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

Az intézkedés a családokról, a gyerekekről, a fogyatékosokról, az időskorúakról, a szenvedélybetegekről és a hajléktalan emberekről gondoskodó szociális alapellátás infrastrukturális feltételeinek fejlesztését támogatja. A TOP egyik célja a szolgáltatáshiányos településeken élő lakosság számára új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtése, a már működő ellátások infrastrukturális fejlesztése és új férőhelyek kialakítása.

A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztésének keretében a nappali szociális ellátások, a családsegítés és a gyermekjóléti szolgálat fejlesztése esetén a minőségi fejlesztés mellett cél a már működő szolgáltatások férőhelyeinek bővítése, illetve új intézmények létesítése. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájához való hozzáférés területi kiegyenlítése érdekében a forráskeret felhasználási módot 100%-ban minden megyén belüli jogosult számára pályázhatóvá (lásd: *A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése forrásallokációs diagram intézkedésként*) tervezte a megye.

4.3. intézkedés: Leromlott városi területek rehabilitációja

Jelen intézkedés a városokra és azok területeire koncentrál, azt támogatja. Az intézkedés céljai között szerepel a leszakadó vagy leszakadással fenyegetett városrészekben koncentráltan megnyilvánuló társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex módon való kezelése és a területen élők társadalmi integrációjának elősegítése.

A szociális városrehabilitációs intézkedések egyrészt a hátrányos helyzetű lakosság számára célzott közszolgáltatások jobb elérhetőségének feltételeit kívánják biztosítani. Másrészt az épített környezet fejlesztése által a cél a lakosság életkörülmények javítása, a felzárkóztatás és beilleszkedést segítő közösségi funkciók és alapvető infrastrukturális igények kielégítése és megteremtése.

Az intézkedés javítja a hátrányos helyzetű lakosság, kiemelten a romák életkörülményeit, ezáltal segítve a társadalmi kohéziót az épített környezet minőségi megújításával és a foglalkoztatás, az oktatás, az egészségügy, a szociális szolgáltatások, a közösségfejlesztés, a közbiztonság és a szegregáció megszüntetésére irányuló komplex tevékenységek segítségével.

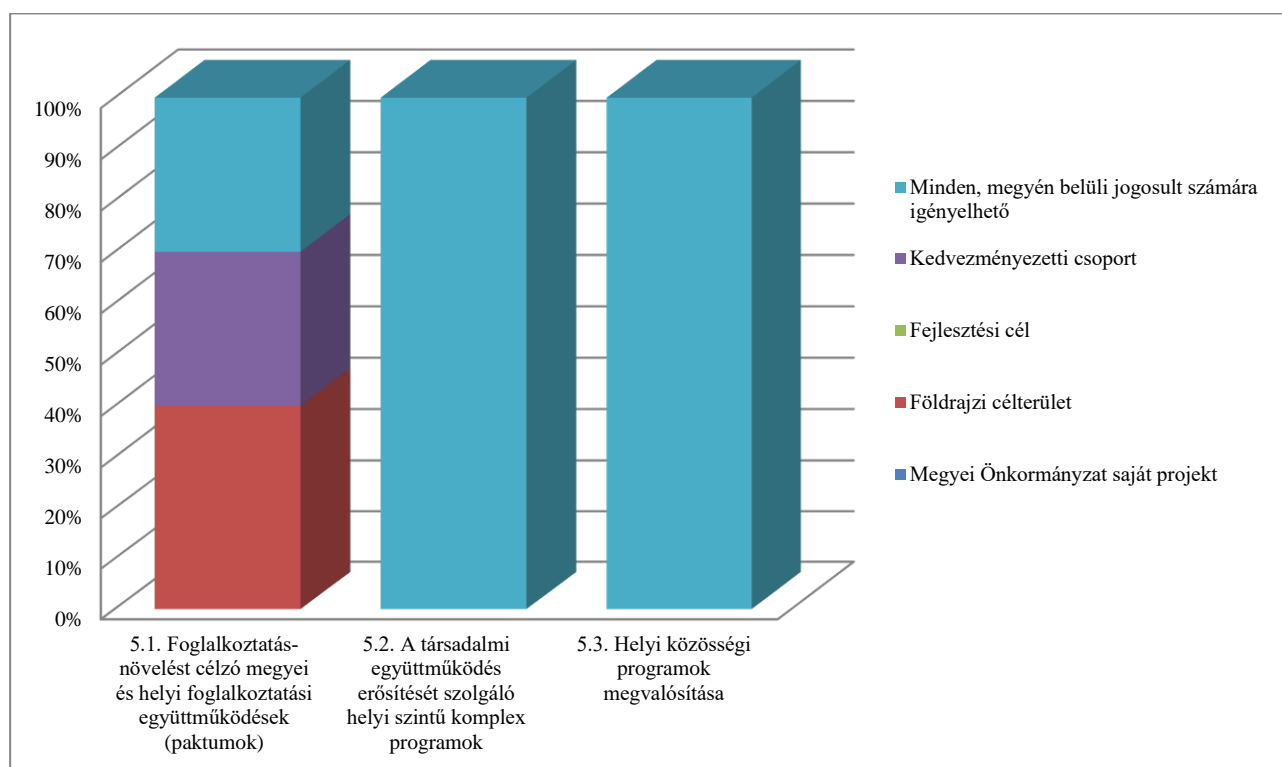
A társadalmi hátrányok leküzdése csak hosszabb távon lehetséges, éppen ezért ezeknek a programoknak az eddigiekkel szemben hosszabb távúnak kell lennie. A leromlott területek esetében kiemelten fontos az érintett lakosság társadalmi kohéziójának megerősítése is, amelyet a közösségformálást erősítő terek, létesítmények fejlesztése szolgál, beleértve az új és a meglévők közösségi funkciók létrehozását és megerősítését.

A fenti összetett célok megvalósítása érdekében a megyében a városi területen uralkodó jelenlegi állapotok, a hátrányos helyzet, az erősen leromlott környezet és a szegregáció elleni küzdelem érdekében történt forráskeret lehatárolás nem történt. A területi egység biztosítása érdekében minden megyén belüli jogosult számára a pályázható keret 100%-ban (lásd: *A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése című forrásallokációs diagram intézkedésenként*) elérhető.

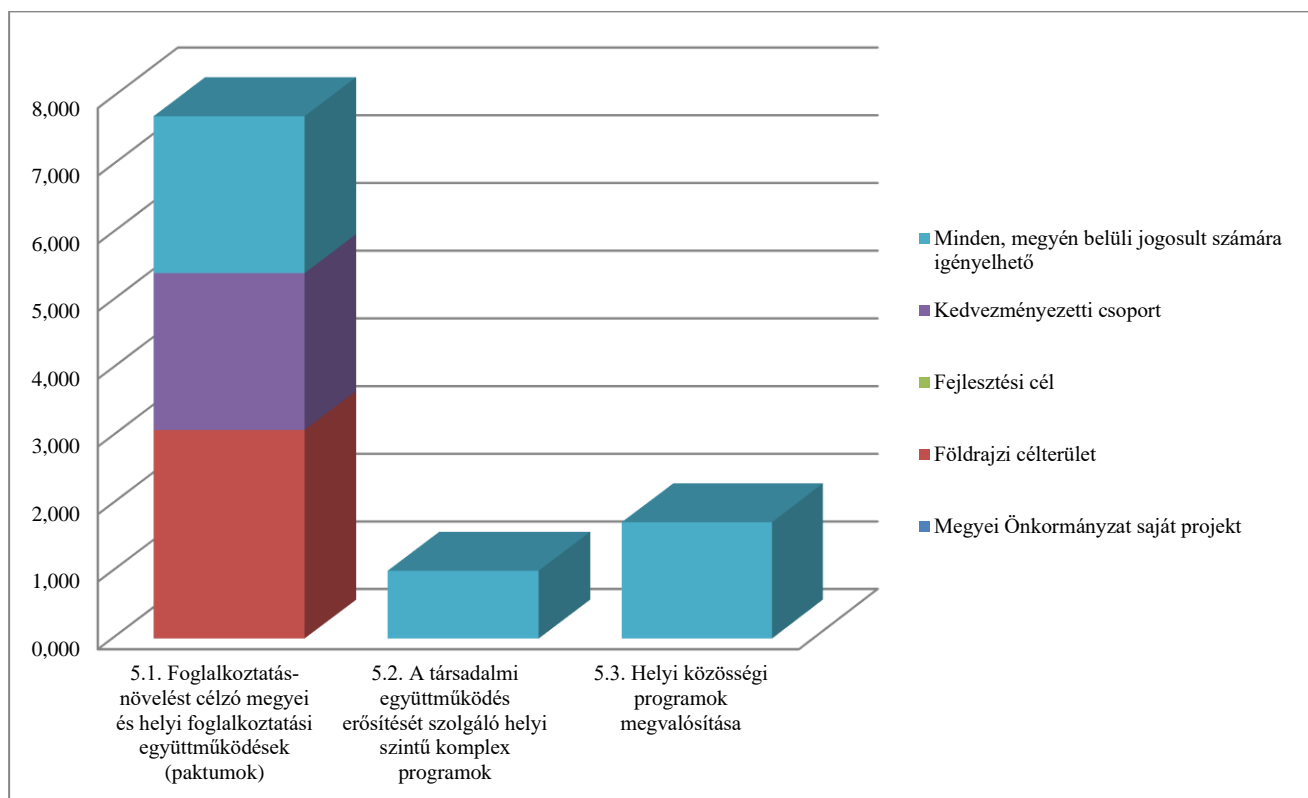
5. Prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

Az alábbi kettő oszlopdíagram 5. prioritáson belül az intézkedések forráskeret felhasználási módjait ismerteti százalékbán és milliárdban.

17. ábra 5. prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés forrásallokációs diagram intézkedésenként (%)

18. ábra 5. prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés forrásallokációs diagram intézkedésenként (Mrd Ft)

5.1. intézkedés: Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)

Az intézkedés közvetlen célja a megyei és a helyi, a lehető legszélesebb partnerségre építő, a munkaerőpiac keresleti oldalát támogató foglalkoztatási együttműködések (paktumok) és azok képzési és foglalkoztatási programjainak támogatása. A paktumok létrehozásának további célja a foglalkoztatás helyi szintű akciótervek megvalósításával való bővítése és az álláskeresőkhöz munkához juttatása. Továbbá az intézkedés fontosabb célkitűzései között szerepel a közösségi célú foglalkoztatás ösztönzése, a szociális gazdaság bővítése, az adott térség gazdaságának fellendítése, a foglalkoztatási szintjének és a lakosság életszínvonalának növelése.

A helyi foglalkoztatási együttműködések a térségi foglalkoztatáspolitikai fontos eszközei; segítségükkel bizonyos keretek teremthetők a munkaerő-piaci szereplők hatékony együttműködéséhez. A paktumok a térségi szereplők szerződésben rögzített összefogása, partnersége. A partnerség lényege, hogy a polgármesterek, munkaügyi szakemberek, vállalkozók, civilek, illetve a képzőintézmények vezetői együtt gondolkodnak és dolgoznak a térség foglalkoztatási problémáinak megoldásán. Stratégiát alkotnak, s ennek mentén különböző helyi programokat valósítanak meg. Ezek a programok segíthetik a munkanélküli és az inaktív helyi lakosság munkaerőpiacra belépését, a foglalkoztathatóságuk növelését és

vállalkozóvá válásukat, figyelembe véve az adott térség munkaerő-piaci sajátosságait. Az intézkedés célja olyan programok kidolgozása is, amelyek elősegítik az adott térségbe visszatérni vagy ott letelepülni és munkát vállalni szándékozó munkaerő foglalkoztathatóságát.

További célként szerepel, hogy elősegítsék a hátrányos helyzetű munkanélküliek munkába való visszailleszkedését a szakmai gyakorlat megszerzésével, a munkában töltött idő növelésével, illetve ellássák azokat a feladatokat, amelyet a leghátrányosabb térségekben a kockázatos piaci viszonyok miatt (például az alacsony helyi jövedelmek miatt) a piaci alapon működő vállalkozások nem látnak el.

A stratégia nagy hangsúlyt helyez a térség foglalkoztatási helyzetének elemzésére, a munkalehetőségek feltárására, valamint a kitörési pontok meghatározására. Továbbá nem hagyja figyelmen kívül a térség hagyományos munkakultúrájának megőrzését és fejlesztését. A foglalkoztatási paktumok legfőbb célja, hogy a munkahelyteremtő helyi gazdaságfejlesztés, a felnőttképzés és a szakképzés, valamint a munkaerő-közvetítés rendszerének szinergiáját erősítve összekapcsolja a kezdeményezéseket, ezzel erősítve egy jól koordinált helyi foglalkoztatáspolitikát kialakítását.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Programban megfogalmazott területi célokhoz alkalmazkodva került lehatárolásra az 5.1. intézkedés forráskeret felhasználási módja is. A fentiekben említett földrajzi célterületként az Abaúj-Cserehát tengely, Taktaköz térség és Tokaj-Hegyalja – Zemplén térsége lettek megjelölve, vagyis 20% (Abaúj-Cserehát tengely), 10% (Taktaköz) és (Tokaj-Hegyalja – Zemplén térség) 10% földrajzi célterületi és 30% minden megyén belüli jogosult számára pályázható lehatárolásban (lásd: *Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés forrásallokációs diagram intézkedésenként*).

Több éves statisztikai adatok bizonyítják, hogy ezekben a térségekben legnagyobb a munkanélküliség aránya (egy évtized alatt nem változott jelentősen és körülbelül 20% körül mozog), ezáltal alacsonyabb a foglalkoztatottsági ráta, kedvezőtlen a demográfiai helyzet, alacsony az iskolázottság, alacsony a gazdasági aktivitás és magas a tartós munkanélküliség szintje. A hátrányos helyzetű munkanélküliek sokszor azért nem kapnak munkát a térségben, mert nincs meg a megfelelő képzettségük, és ma már a tömeg, fizikai munkák nagy részénél is megkívánják a középfokú végzettséget.

A fent említett problémák enyhítése és csökkentése érdekében a térségben szükséges a foglalkoztatás mellett a munkavállalók szakképzése és kompetencia alapú képzése. Továbbá szükséges támogatni a leghátrányosabb helyzetű és tartós munkanélküli személyek foglalkoztatását, életvitellel összefüggő képzését, mentorálását és egyéni fejlesztését, munkaegészségügyi és egyéb a foglalkoztathatóságot támogató szolgáltatások nyújtását.

Az utóbbi évek statisztikai adatai azt támasztják alá, hogy a megyében a munkanélküliek több mint fele gyakorlatilag tartósan munkanélkülinek számít, a munkaerőpiacról kiestek és munkába való visszailleszkedésük komoly erőfeszítést igényel, ami már csak aktív munkaerő-piaci eszközökkel lehetséges. Mindezek érdekében a közfoglalkoztatási programok

hatékonyságának javítása szükséges, hogy az érintett célcsoport kizárólag a közfoglalkoztatásból több lépésen át képzéssel és mentális felkészítéssel együtt átvezethető legyen a piaci alapú foglalkoztatásba.

A foglalkoztatási paktumok – mind a megyei, mind az ahhoz illeszkedő, azzal összehangoltan, megyei szinten egy rendszerben működő helyi foglalkoztatási integrációk – az önkormányzatok, munkaerő-piaci intézmények, képző intézmények és vállalkozások eredményorientált, célzott együttműködésében valósulhatnak meg.

A fentiekben említett lehatárolás mellett (lásd: *Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés forrásallokációs diagram intézkedésenként*) a felhasználható forráskeret 30%-a a megyei önkormányzat, mint kiemelt kedvezményezett csoport részére történt meg.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Önkormányzat saját projektje a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatallal együttműködve, konzorciumi megállapodás alapján: A megyei paktumok támogatást biztosítanak a partnerség és az együttműködést szervező szervezet kialakítására és működtetésére, a tevékenysége keretében végzett képzési és foglalkoztatási tevékenységekre.

A megyei szintű foglalkoztatási együttműködés során programszerű és integrált, a megye egészére kiterjedő, a megyében releváns valamennyi gazdasági ágazatot felölelő megyei szintű gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztési együttműködések támogatása és a célcsoportok képzéséhez, foglalkoztatásához kapcsolódó program valósul meg.

Projektünk célja tehát képzési és foglalkoztatási programok megvalósítása a közszféra és a gazdasági szféra partnerségében. A hátrányos helyzetű munkavállalók tartós elhelyezkedését azáltal kívánjuk elősegíteni, hogy munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztését, képzési programokon való részvételt és munka-tapasztalatszerzés ösztönzést, valamint foglalkoztatási támogatást nyújtunk.

A programhoz kapcsolódóan cél a vállalkozások közti együttműködések ösztönzése, helyi termékek értékesítésének támogatása, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyébe történő befektetések elősegítése is. A pályázat benyújtásra került.

A kiemelt fejlesztési célterületre és a megyei paktum számára allokált forrás mellett a helyi paktumokra 30% került lehatárolásra a minden megyén belüli jogosult számára pályázható kategóriában (lásd: *Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés forrásallokációs diagram intézkedésenként*).

A megyei foglalkoztatási együttműködéshez kapcsolódva lehetőséget teremtünk a TOP 1. prioritástengelyében biztosított üzleti infrastruktúrához, befektetés-ösztönzéshez, térségi gazdasági hálózathoz, helyi termékmenedzsmenthez, helyi gazdaság-szervezéshez kapcsolódó megyei szintű képzési, foglalkoztatási, egyéb ESZA típusú tevékenységekre. A megyei gazdaság – és foglalkoztatás-fejlesztési paktumok kialakításával és működtetésével szemben elvárt a megyében úgynevezett együttműködési feladatok ellátása, a megye területén működő

paktumok közötti koordináció, kapcsolattartás, valamint paktum-feladatok ellátása a megye azon területein, ahol helyi paktumok nem jönnek létre.

Gyermekekellátási szolgáltatások munkavállalóinak foglalkoztatási és képzési támogatása:

A beavatkozás keretében lehetőséget biztosítunk a TOP 1. prioritás ERFA forrásaiból fejlesztett új gyermekellátási kapacitások humánerőforrás szükségleteinek támogatására (átmeneti foglalkoztatási támogatás). Ehhez kapcsolódóan a rugalmas foglalkoztatás, családbarát munkahelyi környezet, munka és a magánélet összehangolását célzó fejlesztéseket a GINOP 5. prioritása finanszíroz, kompetenciája, a már állományban lévő bölcsődei dolgozók, (óvoda) pedagógusok képzése pedig az igényelt ágazati koordináció miatt az EFOP kompetenciájába tartozik.

Földrajzi célterület: Abaúj-Cserehát tengely 1,544 Mrd Ft

Taktaköz 0,772 Mrd Ft

Tokaj-Hegyalja – Zemplén térség 0,772 Mrd Ft

Kedvezményezett csoport: megyei önkormányzat 2,316 Mrd Ft

5.2. intézkedés: A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok

Jelen intézkedés szorosan kapcsolódik a 4. prioritás leromlott városi területek rehabilitációja intézkedéshez. Az 5. prioritás ezen intézkedése a városi szövetbe ágyazott leszakadó, leszakadással veszélyeztetett városrészekben és a településtesttől elkülönült telepeken élők tekintetében a szegénység, a társadalmi és a munkaerő-piaci hátrányok újratermelődésének megállítását, valamint a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek a megteremtését szolgálja.

Az intézkedésen belül lehetőséget biztosítanak az önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítására és fejlesztésére, az oktatási hátrányok leküzdésére, a leszakadással veszélyeztetett egyének és csoportok jövedelemszerzésére való képessé tételét célzó közösségi és egyéni szociális munkára.

A szociális városrehabilitációs fejlesztési irányokat végig kell, hogy kísérjék a közösségfejlesztő programok, melyek lehetővé teszik a városrehabilitációval érintett területen élő lakosság bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, továbbá erősítik a helyi közösség kohézióját.

Fontos tevékenység a közösségfejlesztési programok szervezése, melyek szociális ellátáshoz, kulturális programokhoz, illetve oktatáshoz kapcsolódhatnak (pl. erőszakmentes konfliktuskezelő készségek fejlesztése; iskolán kívüli bűnmegelőzési célú szabadidős, oktatási, kulturális és sporttevékenységek, készségfejlesztő programok szervezése).

A lakókörnyezeti rehabilitációval párhuzamosan biztosítani szükséges a települések kiegyensúlyozott közbiztonságát, melynek megerősítése szükségszerű a megye teljes területén. Szükségszerű továbbá a bűnmegelőzés előtérbe helyezése a lakosság biztonságérzetének minőségi javítása és a bűnelkövetés csökkentése érdekében.

Fontos az oktatási, a szociális, az egészségügyi és egyéb intézmények, civil segítő szervezetek összehangolt cselekvése és együttműködési fórumai támogatása a célból, hogy az állatalanságból fakadó hátrányok mérséklődjenek, a mélyszegénység továbböröklődése megakadályozható legyen.

Mivel célja többek között az egész megyében a területi hátrányok felszámolását szolgáló komplex programok kialakítása és az emberi erőforrást célzó beavatkozásai, úgymint az integrált program megvalósításának támogatása és városrészi leszakadási folyamatok megfordítása, különleges forráskeret felhasználási mód alkalmazása nem indokolt.

5.3. intézkedés: Helyi közösségi programok megvalósítása

Jelen intézkedés a közösségi, a társadalmi bevonást megteremtő fejlesztési elképzelések megvalósítását segíti elő. A helyi közösségek fejlesztése elsősorban települések, térségek, szomszédságok közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését jelenti. Ez a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze, a közösségi munka hatására az érintett emberek is együttműködnek a problémák megoldásában.

Az intézkedés eredményeképp a közösségi, a térségi és a települési helyi identitást erősítő akciók, kulturális és természeti örökség megismertetésére, megőrzésére irányuló helyi közösségi programok valósulnak meg, fejlődik a közösség egymás iránti felelősségtudata.

A társadalmi akciók alatt minden olyan kezdeményezést értünk, amely a közösségépítést és a közösségfejlesztést szolgálja, úgymint partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok, felvilágosító-, társadalmi befogadást erősítő, tehetséggondozási, drogprevenciós, toleranciaprogramok. Továbbá olyan participatív tervezési gyakorlatok támogatása valósul meg, amelyek a helyi együttműködések megalapozását és működését, a helyi érdekek érvényesítését és szükségletek kielégítését szolgálják.

Ezen intézkedés a helyi civil társadalom bevonásával és megerősödésével segíti a helyi közösségi „konfliktusok” megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősíti a civil aktivitást, az önkéntességet, a helyi identitást, valamint a településhez, térséghez való kötődést, így szerepet vállal a népesség megtartásában.

4. AZ ITP INDIKÁTORVÁLLALÁSAI

4.1.: Az indikátorok vállalt célértékei

Az indikátorok vállalt célértékeinek megjelenítése a következő táblázatban látható.

TOP prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	TOP Célértéke (2018)	Forrásarányos célérték (2018)	A megye által vállalt célérték (2018)	TOP Célértéke (2023)	Forrásarányos célérték (2023)	A megye által vállalt célérték (2023)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	275	32,04	32,04	1373	159,97	159,97
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	68	7,93	7,93	340	39,61	39,61
	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2500	290	290	12500	1447	1447
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	279000	32505,48	32505,48	1395000	162527,39	162527,39
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	240	27,97	27,97	686	79,93	79,93
	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO ₂ egyenérték	37631,877	4384,35	4384,35	376318,77	43843,49	43843,49

TOP prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	TOP Célértéke (2018)	Forrásarányos célérték (2018)	A megye által vállalt célérték (2018)	TOP Célértéke (2023)	Forrásarányos célérték (2023)	A megye által vállalt célérték (2023)
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	185	22	22	925	110	110
	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	232	28	28	1160	136	136
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	8580	1000	1000	42900	4999	4999
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	26600	3099	3099	133000	15495	15495

6. táblázat Borsod-Abaúj-Zemplén megye indikátorvállalásai

4.2.: A megye által vállalt célértékek

A megye által vállalt célérték – az ITP 2018, az ITP 2023 eredményeinek összehasonlítása, valamint intézkedésenként és az intézkedésekhez tartozó indikátoronkénti eltérés magyarázat az alábbiakban olvasható.

1. Prioritás: Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

1.1. intézkedés: Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése

Kimeneti indikátor neve	Mérték-egysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátor vállalása (2023)
A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	32,04	159,97	159,97

7. táblázat 1. prioritás: A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területének indikátormutatója

Amint az a Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Koncepciója Helyzetértékelésben is bemutatásra kerül, az elmúlt években folyamatosan elérhető volt az állami vissza nem térítendő támogatás a termelő üzemeket kiszolgáló alap-infrastrukturális fejlesztésekre. Az előző évek kevésbé előnyös támogatási feltételei, illetve a termelői infrastruktúra korábbi években való kiépítettségének egyenetlenségei következtében azonban az iparterületek fejlesztésére kevesebb igény jelentkezett az elmúlt években, ezért a termelői infrastruktúra fejlesztését, előnyben részesítve az ipari parkokban tervezett beruházásokat a megye támogatja indikátorvállalásával.

Az ipari parkok működése jelenleg meglehetősen különböző a megyében, vannak melyek jól működnek és vannak, amelyek még számos szabad fejlesztési területtel rendelkeznek, mások még infrastrukturális fejlesztésekre várnak. Ha figyelembe vesszük, hogy az ország területén jelenleg 213 olyan szervezet van, amely elnyerte az ipari park címet, akkor a megye – területén 15 ipari park címmel rendelkező szervezetével – a régió kedvelt beruházási célpontja. Ha viszont megnézzük a kihasználtsági- és működési adatokat, szembetűnővé válik, hogy azok alacsony kapacitással működnek, ezért további fejlesztésük szükséges.

Az inkubátorházak fejlesztésével is hasonló volt a probléma, mint az ipari parkok esetén, jellemzően üzleti alapon irodai célú fejlesztések történtek, ahol a kezdő vállalkozásoknak nyújtott tanácsadási szolgáltatások rendszertelenek, csupán az adminisztrációs szolgáltatások maradnak meg.

1.3. intézkedés: A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés

Kimeneti indikátor neve	Mérték-egysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátorvállalása (2023)
A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	7,93	39,61	39,61

8. táblázat 1. prioritás: A felújított vagy korszerűsített utak teljes hosszának indikátormutatója

Amint az a Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területfejlesztési Konceptiója Helyzetelemzés munkarésében összegzésre került, a vidéki térségekből a gazdasági központokba irányuló – jellemzően alacsonyabb rendű – utak felújítása és fejlesztése a megyében kiemelt prioritás, annak érdekében, hogy a kisebb települések munkavállalói számára a betelepülő vállalkozások és a fejlesztett üzleti infrastruktúra elérhetővé váljanak, a vállalkozások pedig megfelelő mértékben találjanak munkavállalókat. Az eddig megvalósult fejlesztések ellenére is igen leromlott állapotban vannak a megyén belüli mellékút-hálózatok, ezek a fennálló körülmények erősen befolyásolják a mindennapi ingázás és munkába járás feltételeit.

Több éves statisztikai adatok bizonyítják, hogy megyénkben a kisebb településeken sokkal magasabb a munkanélküliségi arány, mint a városokban. Ahhoz, hogy az elhelyezkedési nehézségeket könnyíteni tudjuk, szükséges többek között a munkába járási mobilitás feltételeit javítani az alacsonyabb rendű utak fejlesztésével. A gazdasági központok és a betelepülő vállalkozások könnyebb infrastrukturális eléréséhez elengedhetetlen ezen fejlesztések megtétele, mivel a megyére kiemelten jellemző az egyes települések főúti kapcsolatait biztosító, völgyekbe benyúló mellékutak-hálózata, melyek nem egyszer több települést is felfűznek.

Összességében elmondható, hogy a megye útjai elhanyagoltak, a munkába járást nehezítik, ellehetetlenítik.

1.4. intézkedés: A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével

Kimeneti indikátor neve	Mérték-egysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátorvállalása (2023)
Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	290	1447	1447

9. táblázat 1. prioritás: Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek számának indikátormutatója

A Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területfejlesztési Konceptió Helyzetelemzés munkarésze illetve a megye SWOT elemzése alapján megállapításra került, hogy megyénkben nagy mértékű a fiatalok elvándorlása, kevés az élveszületések száma és országos viszonylatban jelentős az elöregedés mértéke. Ennek következtében a népességmegtartó hatások erősítése mellett indokolt a munkalehetőségek biztosításának növelése, a nők minél hamarabbi visszaállítása a munkaerőpiacra a gyermekvállalást követően.

A megyében 2000-től 2012-ig a bölcsődei és óvodai férőhelyek száma az országos átlagot meghaladó mértékben, összesen 60%-kal nőtt. Ezek az intézmények nagy segítséget nyújtanak abban, hogy az édesanyák szülés után minél hamarabb visszaállhassanak a munkába, a bölcsődei, óvodai férőhelyek számának növelése, a meglévő intézmények fejlesztése ezt segíti elő.

2010-i időszakra a bölcsődei férőhelyek száma a megyében jelentősen – 695-tel – bővült, miközben az óvodai nevelésben résztvevő gyermekek száma 2012-re csökkent. A jogszabály által előírt kötelező óvodai neveléshez történő megfelelés céljából az óvodai férőhelyek számát mindezekre tekintettel növelni indokolt a vonatkozó időszakban.

A 2013. évi KSH adatok alapján a megyében (Miskolc Megyei Jogú Város nélkül) 29 darab bölcsőde működik. Az intézményekben a gondozott gyermekek száma 1239 fő. Az elvárt indikátor célérték a fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma indikátor esetében magasabb, mint a jelenleg gondozott gyermekek száma. Mind a megye társadalmi berendezkedése, több generáció együttélése, mind az aprófalvas szerkezete azt eredményezi, hogy a 0-3 éves gyermekek szülei nem veszik igénybe a bölcsődei szolgáltatásokat. A forrásarányosan elvárt indikátor teljesítése – tekintettel a fentiekre és arra, hogy a megyében óvodai (3-6 éves gyermekek) férőhelyek fejlesztésére mutatkozik nagyobb igény – kérdéses.

2. Prioritás: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

2.1. intézkedés: Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés

Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátorvállalása (2023)
Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	32505,48	162527,39	162527,39

10. táblázat 2. prioritás: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek indikátormutatója

A Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területfejlesztési Konceptiója - Helyzetelemzés munkarészeiben, illetve a megye SWOT elemzésében megállapításra került, hogy nem pusztán a problémák leküzdésére, de a jövőbeni kockázat elkerüléséért is szükséges a beavatkozás a jelentős ár- és belvízveszély miatt, elsősorban a Hernád, Sajó és Bodrog folyókon, illetve a hegyvidék menti településeken. A megye alacsonyabban fekvő déli és délkeleti területeit időszakosan a belvív uralja, és a nagy kiterjedésű belvízre érzékeny területek (Bodroghöz, Taktaköz) meghatározzák a szántók művelhetőségét, valamint a települések fejlesztését. A megye belvízjárta területei közé azok a sík, vagy enyhe lejtésviszonyokkal rendelkező területek tartoznak, ahol a természetes helyi csapadék egy részét a talaj nem tudja befogadni, és amelynek mélyebb, lefolyástalan részein az átmeneti vízfelesleg összegyűlik. A belvízvédelmi szakaszokra eső települések belvív által veszélyeztetettnek tekinthetők, a veszélyeztetettség mértéke eltérő. A belvízelvezető rendszer működtetésével és megfelelő karbantartásával enyhíthetők a problémák.

A csapadékvíz tekintetében egyértelműen előtérbe kerül a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás kérdése. A megyében a klímaváltozás hatásai elsősorban a szélsőséges időjárási helyzetek gyakoribbá válásában jelentkeznek. Az erre való felkészülés magában kell, hogy foglalja az árvíz vagy szélvihar - előrejelző rendszer hatékonyságának javítását, illetve az időben kevésbé egyenletes csapadék-eloszlás hatásainak mérséklését, a csapadékvíz-elvezető rendszerek fejlesztését, illetve a víztározók kapacitásainak növelését. E fejlesztéseket az is indokolja, hogy az egyenetlen eloszlású és időszakosan nagy mennyiségű csapadékvízből fakadó vízerózió a megye területének majd háromnegyedét veszélyezteteti, különösen a hegyvidéki és változatos domborzati adottságú északi és nyugati területeket, amelyet a területrendezési terv adatai is alátámasztanak.

A prioritáson belül kiemelt jelentőségű a bel-és csapadékvíz okozta károk enyhítése, megelőzése. Erre tekintettel a forrásallokáció során elkülönítésre került a rendelkezésre álló forrás 20%-a a célterületre. A prioritás további indikátorai a forrásarányos vállalat tükrözik.

3. Prioritás: Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

3.1. intézkedés: Fenntartható települési közlekedésfejlesztés

Kimeneti indikátor neve	Mérték-egysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátor-vállalása (2023)
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	27,97	79,93	79,93

11. táblázat 3. prioritás: Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hosszának indikátormutatója

Közlekedési fejlesztések terén kiemelt jelentőséggel bír a környezetbarát közlekedési módok elterjesztése, a közösségi közlekedés térnyerését szolgáló beruházások (forgalmi pálya fejlesztése, például buszfordulók, buszsávok és megállók) megvalósítása, valamint a járási, települési kapcsolatok javítását célzó, új közösségi közlekedési viszonylatok kialakítása és a buszbeszerzés. A járás-térségi infrastruktúra fejlesztések kapcsán a nagyobb városokban a kerékpáros közlekedési rendszerek további fejlesztése jelenik meg.

A TOP forrásarányos indikátorértékei és a megye indikátorvállalásai között jelentős eltérés nem mutatkozik, az indikátorvállalás igazodik a megjelenített forrásallokációhoz.

3.2. intézkedés: Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése

Kimeneti indikátor neve	Mérték-egysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátor-vállalása (2023)
Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO ₂ egyenérték	4384,35	43843,49	43843,49

12. táblázat 3. prioritás: Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenésének indikátormutatója

A TOP egyik kimeneti indikátorként nevesíti az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése indikátort, amelynek a megvalósulásával csökkenhet az önkormányzatok fosszilis energiahordozóktól való függősége és az üvegházhatású gáz kibocsátása. Emellett csökkenhet a szén-dioxid (CO₂) kibocsátás és nőhet az önkormányzatok megújuló energia felhasználásának mértéke, illetve az energiaráfordításaikban jelentős megtakarítást

eredményezhetnek. A szén-dioxid kibocsátás csökkentése, valamint a fosszilis energiaköltségek drágulása igényli a megújuló energiatermelő rendszerek bővítését a megyében.

4. Prioritás: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése

4.1. intézkedés és 4.2. intézkedés: Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése és a szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése és a szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

Kimeneti indikátor neve	Mérték-egysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátorvállalása (2023)
Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	22	110	110

13. táblázat 4. prioritás: Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok számának indikátormutatója

A Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területfejlesztési Koncepciója - Helyzetelemzés munkarésze megállapításai szerint a lakónépesség megyénkben az országos átlag alatti szinten öregszik. A nők Borsod-Abaúj-Zemplén megyében is – hasonlóan az országos viszonyokhoz – mintegy 7,5 évvel élnek tovább, mint a férfiak, de elmondható, hogy mindkét nem esetében az országos átlagnál alacsonyabb a várható élettartam. Azokban a térségekben, ahol a társadalom öregszik, megnövekszik az igény az időseknek nyújtott szociális, egészségügyi és egyéb szolgáltatások iránt, amit a szolgáltatási kapacitások tervezésénél figyelembe vettünk. Indokolt tehát a humán ellátórendszer racionális és fenntartható fejlesztése és az időskorúak, fogyatékkal élők számára a hozzáférés biztosítása.

Kifejezetten jelentősek az egészségi állapotbeli különbségek, területi szinten is, illetve a lakosság összetételét, szociális háttérét nézve is. Nagyon sok a rossz állapotú, illetve hiányos vagy elavult eszközökkel működő háziorvosi rendelő, amely különösen a kisebb településeken és a hátrányos helyzetű térségeken jellemző. Az egészségügyi szolgáltatások igénybevehetősége, színvonala területi egyenlőtlenségeket mutat a megyében. Indokolt az igénybe vehető szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése, a mai kor elvárásainak megfelelő intézményrendszer kialakítása.

A TOP eredményességi indikátorként nevesíti a fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) számát, amelyet a fentiekben részletezett körülmények miatt szükséges teljesíteni annak érdekében, hogy a megye egészségügyi állapota javuljon.

A Helyzetelemzés arra is rámutat, hogy a kisebb településeken az elmúlt időszak fejlesztéseinek köszönhetően a szolgáltatások alapvetően biztosítottak, azonban jelentős a hiányos, elavult eszközállomány, melynek cseréje és folyamatos pótlása megoldandó.

4.3. intézkedés: Leromlott városi területek rehabilitációja

Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátorvállalása (2023)
Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	28	136	136

14. táblázat 4. prioritás: Helyreállított lakóegységek városi területeken indikátormutatója

Jelen intézkedés keretében a TOP eredményességi indikátort határoz meg, amely a helyreállított lakóegységek városi területeken. Az intézkedés célértéke elősegíti a leszakadó vagy a leszakadással fenyegetett városrészekben koncentráltan megnyilvánuló társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex módon való kezelését és a területen élők társadalmi integrációját.

A szociális célú városrehabilitációval érintett városok fizikai leromlásának oka sok esetben egybeeshet a hátrányos helyzetben lévő lakosság területi koncentrációjával is. Ezekben a területeken egyebek között a lakhatással, annak megfizethetőségével, fenntartásával kapcsolatos nehézségek, az általános elszegényedés, a nagyon alacsony iskolázottság és az alacsony foglalkoztatási ráta az ott élők további esélyeit is csökkenti. Ezeknek a súlyosbító körülményeknek a megszüntetése már korábban megkezdődött.

5. Prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

5.1. intézkedés: Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)

Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátorvállalása (2023)
A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	1000	4999	4999

15. táblázat 5. prioritás: A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma indikátormutatója

A TOP kimeneti indikátorként nevezi meg a foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma indikátort, a közösségi célú foglalkoztatás ösztönzése, a szociális gazdaság bővítése, az adott térség gazdaságának fellendítése, foglalkoztatási szintjének és a lakosság életszínvonalának növelése érdekében. A vállalt indikátor teljesítésének nincs akadálya.

A területi sajátosságokon alapuló különbségeket a helyi szereplők (gazdasági, önkormányzati, civil) bevonásával előkészített programokkal szükséges végrehajtani. Nagy hangsúlyt kell helyezni arra, hogy a foglalkoztatási együttműködések során a munkahelyteremtést ösztönző helyi gazdaságfejlesztés, a felnőttképzés és szakképzés, továbbá a munkaerő-közvetítés rendszerének szinergiáját támogatva és erősítve összekapcsolódjanak a kezdeményezések, ezzel is elősegítve egy jól koordinálható helyi foglalkoztatáspolitikai kialakítását.

Kiemelt cél, hogy a munkaerő-piaci részvételben, valamint a jövedelmekben mutatkozó különbségeket a megyében a munkaerő foglalkoztathatóságának, minőségének, termelékenységének, továbbá versenyképességének ösztönzésével és javításával csökkenteni lehessen.

Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	A megye által vállalt célérték (2018)	A megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	A megye indikátorvállalása (2023)
Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	3099	15495	15495

16. táblázat 5. prioritás: Helyi társadalmi akciókban résztvevők számának indikátormutatója

A megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés 5. prioritás keretében került meghatározásra a helyi társadalmi akciókban résztvevők számának kimeneti indikátormutatója.

Kiemelt szempont, hogy ezen intézkedés keretében átfogó programjellegű tevékenységek valósuljanak meg a helyi szereplők bevonásával, támogatva a civil aktivitást, az önkéntességet. A társadalmi akcióknak a közösségépítés mellett a közösségfejlesztést kell szolgálniuk, a népesség megtartása érdekében fontos a helyi identitás, az adott településhez, térséghez való kötődés megerősítése.

5. AZ ITP ÜTEMEZÉSE

Az ITP éves fejlesztési keretén belüli megyei forrás ütemezése az alábbi táblázatban található.

			2015				2016				2017				2018				Összes forrás
Prioritás	Intézkedések	intézkedésre eső összeg	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	13,323								11,640			1,683						13,323
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	8,310								4,570			3,740						8,310
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	5,956								5,956									5,956
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	7,132								4,428			2,704						7,132
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	17,218								16,851			0,367						17,218
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	8,770								6,666			2,104						8,770
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	14,646								13,299		1,347							14,646
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	2,542								1,424			1,118						2,542
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	2,005								1,125			0,880						2,005
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	2,699								2,699									2,699
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	7,721								7,721									7,721
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	1,005								1,005									1,005
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,724												1,724					1,724
		93,051	0	0	0	0	0	0	0	77,384	0	1,347	12,596	1,724	0	0	0	0	93,051

17. táblázat Borsod-Abaúj-Zemplén megye forrás ütemezési terve

Mellékletek

- I. sz. melléklet: Forráskeret allokáció I.
- II. sz. melléklet: Forráskeret allokáció II.
- III. sz. melléklet: Indikátor vállalások
- IV. sz. melléklet: Ütemezés